

LETO XXIII. Stev. 72

GLAVNI IN ODGOVORNI  
UREDNIK  
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen  
petka - Cena 10 dinarjev

# Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»  
USTANOVljena 8. OKTOBRA  
1934 - MED NARODNOOSVO-  
BODILNO BORBO JE IZHA-  
JALA KOT 14-DNEVNIK IN  
TEDNIK. OD OSVOBODITVE  
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-  
NIK. NATO PA KOT TEDNIK  
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA  
V REDAKCIJSKI POVEZANO-  
STI Z «BORBO»

## Obnovljeno zaupanje najvažnejši uspeh bermudske konference

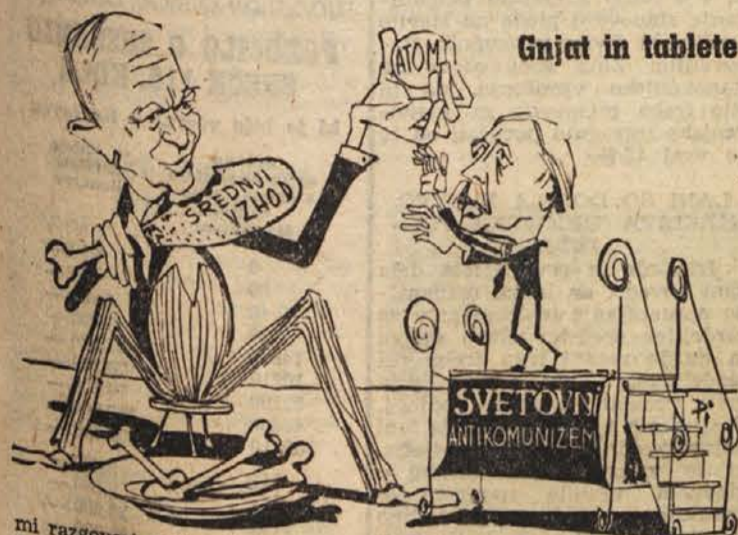
Problemi Srednjega vzhoda glavna preizkušnja anglo-ameriškega sodelovanja

London, 25. marca (Tanjug). Ameriška zveza je obnovljena. London in Washington sta se vrnila k stikom prijateljstva in medsebojnega zaupanja. To je glavni sklep v Londonu in po angleškem mnenju vsekakor najvažnejši uspeh bermudske konference.

Ce pomislimo, da je angleška vojaška intervencija na področju Sueskega prekopa pred petimi meseci povzročila, da so se pretrgali uradni stiki med Veliko Britanijo in ZDA, dobiva novo vzdušje, nastalo med bermudski-

orožja, ali pa bo potrebno za to ameriško dovoljenje.

Sadovi bermudske konference o skupni angleško-ameriški politiki na Srednjem vzhodu, čemur so angleški ministri posvetili največ naporov, ne nudijo razlogov za optimizem. V ameriških krogih v Londonu pravijo, da se gledišča obeh vlad niso spremenila, in pripominjajo, da bodo ti problemi glavna preizkušnja bodočega anglo-ameriškega sodelovanja. Razlik v glediščih o Srednjem vzhodu, vlogi OZN, trgovini s Kitajsko in drugih vprašanih v angleških krogih ne prikrivajo. V Londonu zdaj največ govore o uradni napovedi, da je bermudska konferenca zagrozila z izolacijo Egipta v arabskem svetu, ker se je težiče zanimanja premaknilo s Kaira na Bagdad. Razen napovedane anglo-ameriške podpore načelom za ureditev sueskega vprašanja, izglasovanam v Varnostnem svetu pred napadom na Egipt, veljajo za druge strani »izolacije« Kaira načelna privolitev Saudske Arabije v Eisenhowerjevo doktrino, in dogodki v Siriji. Arabski viri v Londonu pa poudarjajo, da sloni sporazum Egipta, Saudske Arabije, Sirije in Libanona na čvrstih temeljih in da uveljavljajo štiri dežele istovetno zunanjo politiko.



mi razgovori, svoj polni pomen v politiki obeh vlad in v mednarodnih stikih.

Anglo-ameriško uradno poročilo, ki kaže na široko stopnjo sporazuma o temeljih politike, je prispevek k okrepljeni zahodnega bloka. Ton uradnega dokumenta pa je po mnenju nepristranskih opazovalcev hkrati prinesel v mednarodni položaj element za skrbljenosti kot prispevek k zaostritvi stikov z Vzhodom. Na Bermudih o razorožitvi sploh niso govorili, kar to trditve potrjuje. V političnih krogih pripominjajo, da konkretni sporazumi, doseženi na Bermudskih otokih, samo potrjujejo že prej sprejete sklepe. Dobava ameriških raketnih izstrelkov Veliki Britaniji, »za angleško vlado najvažnejši sklep«, je bila v načelu dogovorjena že v februarju med obiskom angleškega ministra za obrambo Sandysa v Washingtonu. Drugi pomembni sklep, po katerem so se ZDA pridružile vojaškemu odboru Bagdadske zveze, je bil sprejet pred dvema tednoma v Washingtonu brez posvetovanja z angleško vlado. Funkcionarji v Londonu pozdravljajo sporazum, po katerem bo Velika Britanija brezplačno dobila sodobne ameriške rakete, kot potože, ki bo Macmillanovi vladi omogočila znatne prihranke v oboroževanju. Vendar pa pogoji sporazuma žalijo ponos mnogih Angležev, ker bo-

## Kairo je obsodil

gledišče ZDA in Britanije o Srednjem vzhodu

Kairo, 25. marca (Tanjug). - Kairo je obsodil poročilo o razgovorih na Bermudih ter gledišče ZDA in Velike Britanije o problemih Srednjega vzhoda. Obsodil je zlasti zanemarjanje palestinskega problema in sklep, da se ZDA pridružijo vojaškemu odboru Bagdadske zveze. V pooblaščenih egiptovskih krogih izjavljajo, da je konferenca na Bermudih povsem zanemarila arabske pravice. Objavljeno poročilo je po mnenju egiptovskih političnih krogov nadaljevanje politike, usmerjene na razbijanje arabske enotnosti. ZDA in Velika Britanija sta molče prešli prek sprejetih resolucij svetovne organizacije o palestinskem vprašanju.

V tem, da so se ZDA pridružile vojaškemu odboru Bagdadske zveze, vidijo v Egiptu neposredno posledico tako imenovane Eisenhowerjeve doktrine in element poslabšanja položaja na Srednjem vzhodu. Na drugi strani pa tolmačijo splošne formulacije o Srednjem vzhodu in zmerni ton poročila v tem oziru kot izraz

želje ZDA, da ne bi zaostrele svojih stikov z arabskimi deželami. Egipt, Sirija in Jordan so se že začeli posvetovati o sadovih bermudske konference in o skupnem stališču, ki ga bodo te dežele sporočile posebnemu odposlancu predsednika Eisenhowerja Richardsu, ko bo v kratkem obiskal Sirijo, Jordan in Egipt.

Začenjam osemindeseto sejo obeh domov Zvezne ljudske skupščine, je rekel med drugim podpredsednik Simić, ki se po neizprosnih negotovnosti spreminja v spominsko sejo ob nenadni smrti našega nepozabnega prvega predsednika tovariša Moše Pijada. Pokojni ni imel rad in ni trpel fraz. Bil je preprost in neposreden. Kot prekaljen borec in revolucionar je budil pobudo drugih in se veselil takšnega sodelovanja. Zadrževal je od tovarišev, naj izpolnjuje svoje dolžnosti, prav tako pa je pričakoval od njih, da uveljavljajo tudi svoje pravice. Od tod njegovi veliki uspehi organizatorja in pobudnika zelo raznovrstnih dejavnosti v uspešnem opravljanju javnih poslov. V Ljudski skupščini sta prišla do izraza močni duh in univerzalna intelektualna moč tega revolucionarja in političnega voditelja.

## Delegacija italijanskih socialistov v Beogradu

Beograd, 25. marca (Tanjug). Davi sta prispela v Beograd člana delegacije Socialistične stranke Italije Tullio Vecchietti in Dario Valori. Jutri bo prispel tudi tretji član delegacije Vittorio Foa. Funkcionarji italijanske Socialistične stranke se bodo s predstavnikoma Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije razgovarjali o pospeševanju medsebojnih odnosov in o prečeh vprašanih mednarodnega delavskega gibanja.

Delegacija italijanske Socialistične stranke bo ostala v Jugoslaviji teden dni. Obiskala bo tudi nekatere kraje v državi.

## V Port Saidu in Kafr el Dauaru

Naša gospodarska delegacija si je v nedeljo ogledala Port Said, včeraj pa središče tekstilne industrije

Kairo, 25. marca (Tanjug). Jugoslovska delegacija s Svetozarjem Vukmanovićem na čelu je včeraj dopoldne s posebnim letalom egiptovskega predsednika obiskala Port Said, kjer se je mudila do popoldne. Na letališču v Gami, kjer so bili med napadom na Egipt ogorčeni boji, je podpredsednik Vukmanovića sprejel guverner mesta Abdel Aziz Safet, ki je jugoslovske goste seznanil s posledicami agresije in obnovo Port Saida.

Podpredsednik Vukmanović je potem položil venec na skupni grob žrtev agresije, potem pa si je ogledal gradbišča v Port Saidu. Povsod v mestu so meščani in delavci podpredsednika Vukmanovića in člana delegacije prisrečno pozdravljali z vzkliki »Tito-Nasere!« Delegacija si je komaj utirala pot skozi množico. Svetozar Vukmanović je nato obiskal sedež egiptovske uprave prekopa, kjer ga je pozdravil direktor uprave Mahmud Junis in mu pojasnil, kako potekajo očičevalna dela na prekopu in kako je z znamenitimi delavnicami in prekopu, ki so bile med napadom na Egipt v glavnem uničene. Po kosilu, ki ga je priredil podpredsedniku Vukmanoviću guverner Port Saida, se je delegacija vrnila v Kairo.

## Zadnji sestanek

Daga Hammarskjölda s predsednikom Naserjem

Kairo, 25. marca (Tanjug). Razgovori med generalnim sekretarjem OZN in egiptovsko vlado bodo praktično zaključeni noč, ko se bosta Naser in Hammarskjöld tretjič in zadnjič sestala.

Kakor poročajo, bosta na sestanku govorila o nekaterih podrobnostih v zvezi s plovo po Sueskem prekopu. Egiptovski uradni krogi izražajo optimizem in zadovoljstvo sprčo vzdušja iskrenosti in razumevanja, v katerem so potekali razgovori. Ti krogi pravijo, da so na razgovorih

obravnali razne vidike vprašanja razporeditve varnostnih sil na demarkacijski črti ter vprašanje plovo po Akabskem zalivu, zlasti pa po Sueskem prekopu, ki bo v kratkem tudi formalno odprt. Kakor poudarjajo, Hammarskjöld med razgovori ni stavil nobenih formalnih predlogov v zvezi s katerikoli vprašanjem, o katerem so govorili.

Poučeni egiptovski viri pravijo, da so bili razgovori zelo koristni in da so v marsičem pripomogli k razjasnitvi nekaterih vidikov sueskega vprašanja.

V navzočnosti generalnega sekretarja OZN Hammarskjölda so danes dopoldne dvignili vlačilec »Edgar Bonnet«, ki je bil med napadom na Egipt potopljen v jezeru Tamsah pri Ismailiji. S tem je bila odstranjena ena največjih ovir za plovo po Sueskem prekopu. Treba je dvigniti le še fregato »Abukir«, kar bodo storili do konca tega tedna.

Sodiijo, da bo Sueski prekop odprt pred določenim rokom, t. j. pred 10. aprilom. Medtem bo egiptovska vlada čez pet dni objavila podrobnosti svojega stališča do obnovitve plovo skozi Sueski prekop in pogoje za plovo.

## Poglabljanje prijateljstva

med Poljsko in Indijo se bo po obisku predsednika Cyrankiewicza še stopnjevalo

New Delhi, 25. marca (Tanjug). Poljski ministri predsednik Cyrankiewicz je danes prispel na uradni obisk v Indijo, kjer bo ostal 10 dni. Na delhijskem letališču so ga razen ministrskega predsednika Nehruja sprejeli člani vlade in diplomatskega zbora kakor tudi velika množica ljudi, ki ga je navdušeno pozdravila. V pozdravnem govoru je Cyrankiewicz poudaril vlogo predsednika Nehruja na mednarodnem diplomatskem torišču in njegova prizadevanja za ublažitev mednarodne napetosti, zboljšanje sode-

lovanja med narodi in ohranitev miru na svetu. Poudaril je tudi, da je Poljska pripravljena skupaj z Indijo delovati za ohranitev miru.

Ministrski predsednik Nehru je v svojem govoru poudaril prijateljske odnose med Indijo in Poljsko in izrazil upanje, da bo obisk prispeval k poglobitvi sedanjega prijateljstva med obeh deželama.

Na dosedanjem potovanju po Aziji je Cyrankiewicz obiskal Burmo in Kambodžo.

S KOMEMORATIVNE SEJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

## MOŠA PIJADE - MISLEC IN DRŽAVNIK

O velikem revolucionarju in dolgoletnem delavcu v izgradnji našega parlamentarnega življenja je govoril podpredsednik Skupščine Vladimir Simić

Beograd, 25. marca (Tanjug). Zvezna ljudska skupščina je imela danes ob 11. spominsko sejo, posvečeno spominu nedavno umrlega predsednika Moše Pijade. O velikem revolucionarju in dolgoletnem delavcu v izgradnji našega parlamentarnega življenja je govoril podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić.



sodeloval med drugim pri sestavljanju znanih »fočanskih predpisov« iz februarja 1942. Svoje sodelovanje je opisal v članku, ki je bil objavljen tik pred njegovim odhodom v Veliko Britanijo na čelu naše parlamentarne delegacije. O teh predpisih je napisal, da so bili izraz dotlej pridobljenih izkušenj in dotlej opravljene organizacije, znana kodifikacija pravil, nastalih v razvoju naše borbe in da se pri tem ni bilo treba nič izmišljati, marveč zgolj ustrezno izraziti samo stvarnost.

AVTOR ZGODOVINSKIH SKLEPOV

Ker se je osvobodeno ozemlje čedalje bolj širilo, je bila čedalje bolj potrebna tudi čvrsta povezanost vseh dejavnosti, vojaških in političnih. V politični dejavnosti je imel pokojni izredno važno in splošno priznano vlogo. Ljudstvo je v svoji vstaji strmoglavilo staro oblast in tovariš Pijade je bil eden tistih, ki so se globoko zavedali, kako nujno potrebno je, da ljudstvo upostavi tudi svojo oblast, v kateri bo samo gospodar in ki jo bo samo uveljavljalo. Prava sreča, da je takšna vloga v veliki meri pripadla staremu in prekaljenemu borcu in revolucionarju, razgledanemu političnemu voditelju, možu, ki je bil temeljito podkovan v teoriji marksizma-leninizma in ki je dobro poznal naše narode in njihove resnične demokratične težnje. Ta njegova vloga se vleče ko rdeča nit skoz vse poznejše dogodke in dogajanja do trenutka, ko ga je neizprosna smrt iztrgala iz naših vrst.

Na prvem zasedanju AVNOJ v novembru 1942 v Bihacu je imel Moša Pijada kot svetnik referat o organizaciji AVNOJ. V njem je pojasnil pogoje, ki so privedli

do njegove ustanovitve in njegove organizacijsko sestavo ter poudaril, da se mora to predstavniško telo v svojem delu naslanjati na narodnoosvobodilne odbore. Poudaril je prav tisto, kar je bila demokratična vsebina novega političnega predstavniškega telesa in nove oblasti. To bistvo je tovariš Tito na tem zasedanju izrazil v besedah, da so »s tem položeni temelji, na katerih bomo gradili novi, pravičnejši red v deželah Jugoslavije, da so položeni temelji, na katerih bomo skovali resnično bratstvo in enakopravnost vseh narodov Jugoslavije, temelji prave resnične demokratične oblasti«. Ustvarjalna vloga Moše Pijada se je čedalje bolj širila in poglabljala. Ko je prišlo do drugega zasedanja AVNOJ, 29. novembra 1943 v Jajcu, je bil izvoljen za podpredsednika tega najvišjega političnega telesa. Aktivno je sodeloval in bil eden izmed avtorjev znanih zgodovinskih sklepov.

PRAVI MOZ JE PRISEL NA PRVO MESTO

Po zmagi v vojni in popolni osvoboditvi dežele, potem ko je na tretjem zasedanju AVNOJ v Beogradu kot podpredsednik poročal o delu med obeh zasedanjima, je nastalo v njegovi parlamentarni dejavnosti obdobje osmih let, ki je bilo za obnovo in izgradnjo dežele, izgraditev temeljev socialističnih družbenih odnosov in izgradnjo socializma v naši deželi izredno važno. To svojo dejavnost je pokojni razvil kot predsednik zakonodajnega odbora. Na tem položaju je bil v začasni Ljudski skupščini med obeh sklicanjema Ljudske skupščine FLRJ in v ustavodajnem odboru ustavodajne skupščine. Njegova dejavnost je bila vsestranska in izredno plodna.

(Nadaljevanje na 2. str.)

## Nehru v parlamentu

Indijski premier je začel zunanjepolitično debato

New Delhi, 25. marca (Tanjug). Ko je ministri predsednik Nehru danes začel zunanjepolitično debato v Spodnjem domu indijskega parlamenta, je znova predlagal, naj bi se voditelji velikih držav, zlasti ZDA in Sovjetske zveze, sestali in proučili mednarodne probleme. Nehru je rekel, da je njihov sestanek pred nekaj leti nekoliko zboljšal mednarodno vzdušje in da sedanji položaj na svetu zahteva, da se znova sestanejo.

Ko je govoril o razmerah na Srednjem vzhodu, je Nehru rekel, da je nekaj upanja, da bodo naši zadovoljivi izhod glede Sueskega prekopa, da pa to ne pomeni, da bodo istočasno uredili vsa ostala srednjevzhodna vprašanja. Srednji vzhod ostane kritična točka. V nadaljevanju svojega govora je Nehru znova kritiziral vojaške zveze, zlasti Bagdadsko in Manilsko, »ki sta prizadeli Indijo bolj kakor katerikoli druga«, ker razširjata področje hladne vojne

do meja Indije. Nehru je poudaril, da so vojaške zveze samo po imenu obrambne, v resnici pa je njihov značaj agresiven. Po njegovem mnenju so nedavne dogodke na Srednjem vzhodu in v Srednji Evropi zakrivila zveze. Namesto razširitve vojaških zvez bi morali ubrati pot miru.

O razorožitvi je Nehru rekel, da je nekaj upanja, da bodo razgovori o tem vprašanju rodili sadove, da pa ni velik optimist, ker je že večkrat tako kazalo, pa je ostalo vse pri starem. Pripomnil pa je, da je vsekakor treba nadaljevati prizadevanje, da bi dosegli razorožitev, ker lahko vsaka druga pot privede do katastrofe.

Ko je odgovarjal na ponovno zahtevo opozicije, naj bi Indija izstopila iz Commonwealtha, je Nehru rekel, da je po njegovem mnenju članstvo v tej organizaciji še zmerom koristno. Pripomnil pa je, da tudi sam čuti, da bo treba nekega dne proučiti to vprašanje. Nehru je znova poudaril stališče indijske vlade, da je Kašmir neolčljivi del Indije. Glede portugalske kolonije Goe je napovedal, da se bo vlada kmalu posvetovala z voditelji opozicije o bodočih akcijah.

## VREMENSKA NAPOVED

za torek, 26. marca  
Spremenljivo do precej oblačno.  
Temperatura ponoči med 3 in 8, dnevno do 16 stopinj C.

S SEJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE, POSVEČENE SPOMINU MOŠE PIJADA

# VES SE JE POSVETIL BOJU ZA SOCIALIZEM

(Nadaljevanje s 1. strani)

Lahko bi rekli, da je imel pokojni prirojen smisel za pravo in pravno pravilo, za državo in pravne ustanove. Posebno razumevanje je imel za funkcije ustanov, pravne foruma in pravna pravila v pogojih prehoda iz kapitalizma v socializem. Od tod tudi njegovo posebno zanimanje za pravno teorijo v takšnih pogojih in za razvoj pravne misli nasploh. Od tod njegova prvirčnost ideji brezpogojne socialistične zakonitosti, kakor tudi ostra obsodba sleherne zlorabe. Njegove razprave so zgovorni primeri resničnega boja za pravico v socialistični državi.

## DEJAVNOST MOŠE PIJADA V VRHOVNIH PREDSTAVNIŠKIH TELESIH

Ce bi hoteli iz vsestranske dejavnosti Moše Pijada v naših vrhovnih predstavniških telesih

poudariti tisto, kar je najbolj presijalo njegovo duhovno, moralno in intelektualno osebnost, tedaj lahko rečemo, da se je zgodilo to ob določanju temeljnih načel oziroma idejnih temeljev družbenega, političnega in pravnega sistema naše socialistične skupnosti. Ustava Federativne ljudske republike Jugoslavije ter ustavni zakon kot njena bistvena sprememba in dopolnitev iz januarja 1953 sta pritegnila vso njegovo osebnost. O osnutku ustave je sam rekel, da je stvar ljudske borbe, da je ustava pisana s krvjo, zgrajena na kosteh tisočev, ki so žrtvovali svoje življenje za svobodo.

Ustavni zakon iz januarja 1953 je bil sprejet v znatno spremenjenih splošnih pogojih. Nekaj let prej so nastale v naših družbenih odnosih bistvene spremembe in bogate izkušnje so nalagale tudi bistvene spremembe v družbenih in pravnih temeljih naše socialistične demokracije.

Znano je zlasti pokojnikovo zanimanje in delo na področju materialnega in formalnega kazenskega prava in zakonodaje. Njegov humani in človeški odnos do mladine je prišel zlasti do izraza, ko je šlo za določbe kazenskih sankcij nasproti mladolletnikom in mlajšim ljudem. Pokojni je bil tudi pobudnik in eden glavnih predlagateljev in redaktorjev vseh poslovnikov naših političnih predstavniških teles, kakor tudi njihovih številnih odborov in komisij. Pravi in glavni politični voditelj na širokem področju teh poslov ni bil samo od 28. januarja 1954, ko je bil izvoljen za predsednika Zvezne ljudske skupščine, marveč dolga leta, med vso izgradnjo našega socialističnega parlamentarnega prava in sistema. Vso svojo neizčrpano energijo je posvetil boju za pravice delovnega človeka in delavskega razreda, boju za socializem. Stojel je dosledno na tem stališču se je vztrajno boril tudi za mir med narodi, za poravnavanje mednarodnih sporov in spopadov po mirni poti, za mednarodno sodelovanje na podlagi medsebojnega spoštovanja enakopravnosti in suverenosti sleherne dežele.

## KOVAL JE ZGODOVINO NASIH NARODOV

S torišča družbenega, političnega, pravnega in kulturnega življenja socialistične Jugoslavije je odšel v trenutku njenega izredno važnega, napornega, toda vztrajnega in vsestranskega poleta eden izmed njenih najpomembnejših voditeljev in političnih prvakov. Misleca in državnik, politika in publicista, znanstvenega delavca, umetnika, neustrašnega borca in revolucionarja, čigar življenjska pot in vsestranska dejavnost sta nerazdružljivo povezani z zgodovino jugoslovanskih narodov in celotnim dogajanjem v vodilni sili izgradnje socializma v naši deželi — Komunistični partiji Jugoslavije, legendarnega partizanskega borca in organizatorja, priljubljenega čiče Janka ni več med nami. Koval je zgodovino svojih narodov in v tem ustvarjanju je zgorel ter častno prišel v njihovo zgodovino kot zgodovinska osebnost. Narodi Jugoslavije so v svojih čustvih in zavesti globoko doživeli in spoznali to veliko izgubo.

Po govoru Vladimira Simiča je Skupščina z enominutnim molkom počastila spomin pokojnega Moše Pijada, potem pa je sklenila, da bodo v poslopiju Zvezne ljudske skupščine postavili pokojnikovo dopisni kip.

## SEJA UNIVERZITETNEGA SVETA LJUBLJANSKE UNIVERZE

# NOVA INŠTITUTA pri oddelku za veterino

Ljubljana, 25. marca. — Danes je bila v sejni dvorani rektorata ljubljanske univerze X. redna seja Univerzitetnega sveta pod predsedstvom dr. Franceta Hočvarja. Dnevni red je obsegal večje število točk, tako da so najvažnejšo točko, razpravo o socialno-ekonomski dejavnosti študentov, preložili na soboto.

Po poročilu predsednika Univerzitetnega sveta in poročilu rektorja dr. Božidarja Lavriča je Univerzitetni svet razpravljal in sklepal o potrditvi predloga fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo o ustanovitvi Inštituta za anatomijo, histologijo in embriologijo ter Inštituta za fiziologijo in farmakologijo kot osnovni učni znanstveni ustanovi pri oddelku za veterino. Govora je bilo tudi o predlogu pravno-ekonomske fakultete o ustanovitvi statističnega inštituta na ekonomskem oddelku, vendar je bilo to vprašanje odloženo do ene prihodnjih sej.

Univerzitetni svet je sklenil na predlog predsednika dr. Franceta Hočvarja, da v okviru proslav 40-letnice Oktobrske revolucije razpiše univerza nagradne teme za natečaj, ki bi se ga udeležili študentje. Teme bi bile zgodovinske, sociološke, pa tudi teoretične. Univerzitetni svet je imenoval v ta namen posebno komisijo, ki bo izbrala teme.

Začela se je proizvodnja. Vijake so zavijali in odpošljali, toda po prvih posilkah so prišle tudi prve reklamacije: 'Tovariši, vaši vijaki ne strezajo, brž ko jih privijete, popokajo.'

## IZDELKI NE GREDO V DENAR

Vijake so pošljali nazaj in kopčili so se v skladišču. Nihče jih ni hotel kupiti. Dušan se je zamislil. Kaj zdaj? Seveda, surovine niso dobre. Treba je dobiti novo železo. Treba je najti človeka, ki se spozna na tsg in na tehnični proces proizvodnje, da bi spravil tovarno v red. Ljudski odbor je sklenil razpisati natečaj za mesto direktorja. Dušanu pa položaj lepo pojasnil, češ takšna in takšna je stvar, ti si storil mnogo, da smo tovarno zgradili, strokovnjak pa nisi. Bodi upravnik kurilnice, pri plači ne boš prikrajšan.

Dušan se je zamislil in kazno je bilo, da je zadovoljen. Ko pa se je prijavil kandidat, si je Dušan premislil. Ljudski odbor je menil, da je treba sklicati in vprašati borca, Dušan pa s tem

SKUPŠČINSKO ZIVLJENJE

# VOLITEV NOVEGA PREDSEDNIKA Zvezne ljudske skupščine

Na skupni seji Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine, ki bo danes ob desetih dopoldne, bodo izvolili novega predsednika Zvezne ljudske skupščine. Ob devetih bosta ločeni seji obeh domov, na katerih bodo določili dnevi red.

Razen poročila Zveznega izvršnega sveta o politiki in dejavnosti za leto 1956 bosta doma proučila tudi več zakonskih predlogov. Oba domova Skupščine bosta imela na dnevnem redu osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah zveznega družbenega plana za leto 1957. Ena najpomembnejših sprememb se nanaša na razdelitev skupnih dohodkov gospodarskih organizacij. Poročilo o spremembah bo podal predsednik odbora za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorovič.

Zvezni svet bo razpravljal tudi o osnutku zakona o advokaturi, ki sta ga že sprejela odbor za organizacijo oblasti in upravo ter zakonodajni odbor. Ko bodo obravnavali ta zakonski predlog, bo Zvezni izvršni svet zastopal podpredsednik Aleksander Rankovič.

## Seja predsedstva zveznega odbora SZDL

Beograd, 25. marca. (Tanjug). Danes dopoldne je bila seja predsedstva zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. ki ji je predsedoval Edvard Kardelj. Z enominutnim molkom so počastili spomin pokojnega predsednika Zvezne ljudske skupščine Moše Pijada. Na seji so razpravljali o kandidatu za predsednika Zvezne ljudske skupščine.

## Predsedstvo Zvezne ljudske skupščine se je zahvalilo za izraze sožalja

Predsedstvo Zvezne ljudske skupščine je poslalo zahvalne brzojavke vsem tujim parlamentom, ki so izrazili sožalje ob smrti predsednika Zvezne ljudske skupščine tovariša Moše Pijada.

## 145 milijonov dinarjev za finansiranje del na griču Gradot

Zvezni izvršni svet je dodelil ljudskemu odboru kavadske občine 145 milijonov dinarjev za finansiranje del pri utrjevanju jezua in preprečevanju novega sesedanja zemlje z griča Gradot.

## RAZDELJEVANJE NAJEMNIN NAJ BI PREPUSTILI LJUDSKIM ODBOROM

Kar se tiče stanovanjske najemnine, so na posvetovanju poudarili, da tudi povečana najemnina ne more zagotoviti pravilnega in pravočasnega vzdrževanja stanovanjskih poslopij, nadalje investicijskega vzdrževanja, upravljanja in odplačila anuitet. Za vzdrževanje stanovanjskih poslopij gre okrog 43% vseh najemnin, izdatki za upravljanje pa znašajo nadaljnjih 34%. Odbor za stanovanjska vprašanja meni, da enotni zvezni predpisi o razdelitvi stanovanjske najemnine ne ustrezajo potrebam, ker delijo stanovalce — po kakovosti poslopij — na privilegirane in zapostavljene kategorije.

## MARIJAN DERMASTIA O UPORABI SKLADA ZA STANOVANJSKO IZGRADNJO

Predsednik odbora za stanovanjska vprašanja Stalne konference mest Marijan Dermastia je

V ROGAŠKI SLATINI SE JE ZAČELO POSVETOVANJE O STANOVANJSKI IZGRADNJI

# Mehanično razdeljevanje sredstev za pospeševanje gradnje stanovanj

Rogaška Slatina, 25. marca (Tanjug). — Na posvetovanju o stanovanjski izgradnji v Rogoški Slatini, ki ga je organizirala Stalna konferenca mest in se ga udeležuje okrog 400 predstavnikov ljudskih odborov iz vse države, razpravljajo o izkušnjah v stanovanjski izgradnji v lanskem letu in o enoletni praksi novega načina finansiranja. Sadove posvetovanja pričakujejo z velikim zanimanjem. Bržčas bodo predlagali vrsto ukrepov, ki bi lahko dobrodejno vplivali na pospeševanje stanovanjske izgradnje.

V poročilu odbora za stanovanjska vprašanja Stalne konference mest je posvečena posebna pozornost vprašanju kreditiranja stanovanjske izgradnje in ukrepov, ki naj bi pripomogli k cenejši in racionalnejši izgradnji stanovanj. Z uvedbo prispevkov so se sredstva za kreditiranje stanovanjske izgradnje povečala lani v primerjavi z letom 1955 za 276%. Vzlic temu pa niso bile krite niti osnovne potrebe. Po anketi Stalne konference mest bi morali od leta 1957 do leta 1961 zgraditi skoraj 258.000 stanovanj, da bi zagotovili stanovanjski prostor za naravni in mehanični prirastek v mestih, samo za en odstotek letno omogočili amortiziranje stanovanjskega sklada in za 4% letno zmanjšali pomanjkanje stanovanj glede na število družin, ki živijo v skupnih stanovanjih. Zato sodi odbor za stanovanjska vprašanja, da bi bilo treba prispevek za stanovanjsko izgradnjo povečati od 10 na vsaj 15%.

## JUGOSLOVANSKA LOTERIJA POROČILO O ZREBANJU SREČK 115. KOLA

ki je bilo večeraj v Karlovcu

srečke ki se končujejo s spodaj označenimi števkami	o denarjev
0	200.000
80	600.000
40	1.200.000
920	3.200.000
14940	51.200.000
10710	70.200.000
52290	70.200.000
48690	100.200.000
369210	200.200.000
711	2.000.000
8	2.000.000
241	20.000.000
7101	20.000.000
8251	50.000.000
97491	50.000.000
17851	50.000.000
72441	70.000.000
82851	100.000.000
378331	200.000.000
165401	200.000.000
551931	200.000.000
12	400.000.000
22	600.000.000
452	4.000.000.000
862	6.000.000.000
1612	20.400.000.000
61452	54.000.000.000
22432	50.000.000.000
67282	70.000.000.000
70912	100.400.000.000
199022	200.000.000.000
7403	10.000.000.000
79653	70.000.000.000
24043	70.000.000.000
97223	70.000.000.000
99053	100.000.000.000
44363	100.000.000.000
509303	200.000.000.000
091803	200.000.000.000
24535	100.000.000.000
9456	10.000.000.000
4136	10.000.000.000
4126	40.000.000.000
4166	40.000.000.000
18206	50.000.000.000
04106	70.000.000.000
20856	70.000.000.000
80166	100.000.000.000
92896	100.000.000.000
559396	200.000.000.000
47	600.000.000.000
77	1.000.000.000.000
647	2.600.000.000.000
8047	10.600.000.000.000
153667	200.000.000.000.000
287567	200.000.000.000.000
248	2.000.000.000.000
02918	50.000.000.000.000
16258	70.000.000.000.000
73328	100.000.000.000.000
513248	202.000.000.000.000
384498	200.000.000.000.000
194628	200.000.000.000.000
480958	200.000.000.000.000
109278	200.000.000.000.000
399	4.000.000.000.000.000
8409	10.000.000.000.000.000
5409	20.000.000.000.000.000
6169	20.000.000.000.000.000
01919	50.000.000.000.000.000
30999	50.000.000.000.000.000
38749	50.000.000.000.000.000
357119	200.000.000.000.000.000
204409	200.000.000.000.000.000
580379	200.000.000.000.000.000

Skupno je bilo izrebranih 101894 dobitkov in 18 premij v skupni vrednosti 80.400.000 din.

V Sloveniji (premijske po 200.000 din): v Ajdovščini na št. 109278, v Celju št. 287567 in 513248 in v Ljubljani na št. 165401; dobitki po 100.000 din: na Jesenicah na št. 392896, v Kopru št. 044363 in v Ljubljani št. 224535; po 70.000 din: v Postojni, v Ptujju, v Slov. Bistrici, v Kamniku, dva v Ljubljani in trije v Mariboru.

# Analitska ocena delovnih mest

V tržiški predilnici in tkalnici bodo s 1. aprilom začeli plačevati po novem tarifnem pravilniku. To ne bi bilo nič posebnega, če ne bi bil ta pravilnik sestavljen že po analitski oceni delovnih mest. Ta ocena sicer še ni dokončana, saj še niso izšli vsi ustrežni zvezni predpisi, vendar to Tržičanov ne moti dosti. Zaveščajo se, da je najmanj pol dela, ki ga bodo morali drugod opraviti po zakonitni omenjenih predpisov, že za njimi in bodo zato potem razmeroma lahko izvedli potrebne spremembe.

Predsem se bodo tržiški predilci in tkalci lahko pozneje poslužili sedaj opravljene ocene delovnih mest, kar je zelo odgovorna in zamudna naloga. V jeseniški Železarni, kjer so se tega dela lotili že pred več kot letom dni, so na primer doslej popisali komaj vsa uslužbenska delovna mesta in imajo zato malo upanja, da bodo opravili celoten popis še letos, če bodo ostali pri sedanjem tempu. Tržiški predilci in tkalci pa bodo imeli pred njimi in pred mnogimi drugimi bržčas še to prednost, da bodo od izidu zveznih predpisov razpolagali že z izkušnjami, pridobljenimi v izvajanju sedaj potrjene tarifnega pravilnika.

Nekatere dragocene izkušnje so seveda v Tržiču pridobili že pri dosedanjem ocenjevanju delovnih mest. Tako so na primer ugotovili, da so bile ženske v primerjavi z moškimi povečini precej prikrajšane pri plačah. Analitska ocena delovnih mest pri predilnih strojih in statvah je namreč pokazala, da je treba predicam in tkalkam zvišati tarifne postavke za okroglo 20%. Še občutnejše razlike so se pokazale pri ocenitvi delovnih mest obratnih tehnikov. Zenskam, ki so delale na teh delovnih mestih in so poprej imele nizke postavke, so jih morali zvišati kar za 33% do 44%. Hkrati so jih zadolžili za nekatere pose, za katere poprej po nekakem splošnem prepričanju niso bile sposobne, kar pa so tovarišice v praksi kmalu postavile na laž in s tem dokazale, da so poprej neupravičeno podcenjevali njihove delovne sposobnosti.

# Aktualna zgodba

# NIHČE NI KRIV

Pravzaprav ni nihče kriv, vendar pa se je tu pripetila napaka. Kriva je morda naša trda možka narava, naša kljubovalnost in trmoglavost. Nemeščajen, nepošten pa ni bil nihče. V mesecu K. so hoteli zgraditi tovarno. Pripravili so načrte in zaposlili surove. Svojemu ljudskemu poslancu so naročili, naj izposluje kredit iz državnih investicij. Ni govoril s skupščinskega govorniškega odra, marveč tiho, v odborih, na hodnikih in v pisarnah. Dokazoval je, da bo mala tovarna osvoobodila vso deželo od uvoza vijakov, ker jih bodo izdelovali doma. Dobili so kredit in devize, zgradili so tovarno. V njej je zaposlenih kakih 300 delavcev. Čez leto dni pa se je pokazalo, da ima tovarna namesto planiranega dobička 90 milijonov primanjkljaja v znesku 50 milijonov. Tovarna vijakov je postala tovarna primanjkljajev, česar se nihče ni nadejal.

## KAJ POCENJAS, DUŠAN ...

Ljudski poslanec, ljudski odbor in partijski komite so se razbarili. »Kaj pa počenjaš, Dušan, da si nas osramotil pred vso državo in državljani. Kaj si pozabil, kako smo se hvallili. Dušan pa je star borec. Ko so začeli graditi tovarno, je postal direktor. Brž ko se je to zgodilo, je začel nastopati kot človek, ki gradi lastno hišo. Ves dan je hodil po stavbišču, lezel po tra-

vorzah, kričal, prestavljal stroje, plezal pod njimi s mosterji in bil duša gradbišča. Saj tudi ni šlo brez težav v zvezi s načrti, dodatnimi krediti, izpopolnitvijo strojnega parka, dokler električni tok nekega dne ni pogal strojev. Delavci so se obračali na direktorja, naj jih zaposli pri strojih. Nekateri je sprejel, druge odklonil.

Začela se je proizvodnja. Vijake so zavijali in odpošljali, toda po prvih posilkah so prišle tudi prve reklamacije: 'Tovariši, vaši vijaki ne strezajo, brž ko jih privijete, popokajo.'

Dušan se je zamislil in kazno je bilo, da je zadovoljen. Ko pa se je prijavil kandidat, si je Dušan premislil. Ljudski odbor je menil, da je treba sklicati in vprašati borca, Dušan pa s tem

ni bil zadovoljen, češ da mladi ljudje, ki niti puške niso nikoli imeli v rokah, ne morejo presoajati njegovega dela. Za to da je pristojen samo zbor starih borcev. Ko pa so mu odgovorili, da starih borcev iz vse države ni moč sklicati, je rekel, da je treba iti pred kolektiv.

## SUROVINE IN SE KAJ

In zadeva je šla pred delavski svet in delavce. Med njimi pa ni nikogar, ki bi mogel podvomiti o Dušanu, o njegovi vdanosti in ljubezni do tovarne, o njegovem poštenju, saj je tako vneto in postrvovalno delal, ko so gradili tovarno. Kolektiv je glasoval za Dušana. Obratovanje se je nadaljevalo. Vijake so zavijali in spravljali na police po skladiščih. In še zmerom so pokali, če jih je hotel kdo močnejše priviti. Dušan si je belil glavo, kako bi prišel skrivnosti tovarne do dna. Če so delali s tujimi surovinami, so bili vijaki dobri, brž ko pa so uporabili naše, so pokali. Naposedel je tudi ljudski odbor spoznal, da ni kriv Dušan, marveč surovine. In ko so sklenili, da mora Dušan ostati na svojem položaju, je prišel nekega dne v odbor in rekel: »Niš se ne šudite, dajte mi kako drugo mesto, pokličite inženirja, naj on uredi zadevo.«

Dušan je odšel in prišel je inženir. Zadeva je res čudna. Nihče ni bil kriv. Vsi so delali pošteno, z najboljšimi nameni. Toda nekaj sentimentalnosti in trmoglavosti na tako občutljivem področju, kakor je proizvodnja, pa lahko povzročijo milijonsko škodo. Zdej je zadeva v redu. Vijaki pokajo še dalje manj.

PRED GLASOVANJEM O ZAUPNICI MOLLETOVI VLADI

# Desnica se nagiba

## na vladno stran, da bi se ognili hudim posledicam politične krize v deželi

Pariz, 25. marca (Tanjug). Predsednik francoskega katoliškega narodnorepublikanskega gibanja Pierre Pflimlin je pozval danes poslance, naj podpro Molletovo vladno, da bi se ognili hudim posledicam politične krize v deželi. »Križa v Franciji,« je rekel, »bi samo okreplila nade alžirskih upornikov, da bodo dosegli svoje cilje.«

Francoski parlament bo v četrtak zaključil desetdnevno debato o celotni vladni politiki. Predsednik vlade je sklenil, da bo v sredo zahteval zaupnico, ker je velik del skupščine, zlasti desnice, nastopil proti politiki visokih davkov za delno kritje proračunskih primanjkljajev in proti obljubam, da bodo po prenehanju sovražnosti razpisane svobodne volitve v Alžiru.

V dosedanjih debatah so razen socialistov vlado podprli samo

katoličani iz narodnorepublikanskega gibanja. Katoliški prvak Robert Schuman je danes opozoril na prave razloge zainteresiranosti katoličanov, da bi se ognili vladni krizi. »Po današnjem podpisu pogodb o skupnem trgu in EVROATOMU v Rimu je potrebno, da vlada čimprej začne skupščini debato za ratifikacijo teh pogodb o evropeistični izgradnji.«

Vodja parlamentarne desnice generalni sekretar stranke kme-

### V Rimu so podpisali sporazum o skupnem trgu in Evroatomu

Rim, 25. marca (Reuter). Družavniki šestih dežel »male Evrope« so danes v Rimu podpisali sporazum o zahodnoevropskem skupnem trgu in Evroatomu. Sporazum so podpisali zahodnonemški kancler Adenauer, predsednik italijanske vlade Segni in zunanji ministri Francije, Belgije, nizozemske in Luksemburške.

Praden so sporazum podpisali, so delegacije šestih dežel imenovale »začasno vlado«, za uresničitev načrtov o skupnem zahodnoevropskem trgu in Evroatomu.

### Suavirdžo sestavlja uradniško vlado

Džakarta, 25. marca (AFP). Indonezijski predsednik Sukarno je danes ponudil predsedniku indonezijske Nacionalistične stranke Suavirdžu, naj sestavi kabinet strokovnjakov ne glede na politično pripadnost članov.

Suavirdžo se ni posrečilo sestaviti nove vlade, v kateri bi bili predstavniki nacionalističnih strank, ker je muslimanska stranka Nahdatul Ulama ostala pri svoji zahtevi, naj pridejo v vlado tudi predstavniki stranke Masdžumi.

### RAZGOVORI MED BRITANSKO IN POLJSKO PARTIJO BISTVENA NALOGA

#### skupni boj za zmanjšanje mednarodne napetosti

Varšava, 25. marca (Tanjug). V skupni deklaraciji, objavljeni po razgovorih med delegacijo PZDP in KP Velike Britanije v Varšavi, je poudarjena potreba po »solidarnosti vseh sil socializma, enotnosti akcij komunističnih partij in delavskih strank ter skupnosti socialističnih dežel. V deklaraciji je poudarjeno, da je 20. kongres KP SZ »odprl nove perspektive v boju za mir in socializem ter se prek kritike pačen v zvezi s kultom osebnosti postavil na temeljna leninistična načela.« V tej zvezi je rečeno, da je naslonitev odnosov med komunističnimi partijami in delavskimi strankami, kakor tudi med socialističnimi državami na načela enakopravnosti, neovmešavanja v notranje zadeve drugih in spoštovanje suverenosti »nujni pogoj za ustvarjalno uporabo splošnih načel marksizma-leninizma v pogojih in specifičnostih vsake dežele, kar na eni strani obogateva izkušnje mednarodnega delavskega gibanja, na drugi pa krepi njegovo enotnost.«

V poročilu je nadalje poudarjeno, da so lahko pota, metode in oblike socialistične izgradnje v posameznih deželah še tako raz-

### Proslava grškega narodnega praznika

Atena, 25. marca (Tanjug). V Atenah so danes proslavili narodni praznik z veliko vojaško paradjo, v kateri so sodelovali vsi rodovi vojske. Mimohodu vojaških enot so prisostvovali kralj Pavle s člani družine, predsednik vlade Karamanlis s člani kabineta in drugi visoki državni in vojaški funkcionarji ter diplomatski zbor.

## Ciprsko vprašanje

### spet v razpravi na seji britanskega kabineta

London, 25. marca (AFP). Britanski kabinet je davi pod predsedstvom Richarda Butlerja razpravljaval o ciprskem vprašanju. Proučili so odgovor etnarha Makariosa na predloge britanske vlade, naj ciprski etnarh pozove EOKA, naj ustavi sovražnosti. Po vesteh, ki prihajajo iz Nikosije, ki jih v Londonu še niso potrdili, je namreč Makarios od-

govoril britanski vladi, da ne bo priporočil prekinitve sovražnosti vse dotlej, dokler ga ne bodo izpustili na svobodo in dokler britanske čete ne bodo ustavile vojaških akcij proti pripadnikom ciprskega odporniškega gibanja.

Londonski politični krogi pričakujejo, da bo dal minister za kolonije Lennox-Boyd v Spodnji zbornici novo izjavo o položaju, ki je nastal v zvezi s tem odgovorom izgnanega Makariosa.



Varnostne sile OZN patrolirajo na glavni ulici Gaze za časa demonstracij prebivalstva

### Nov element v razorožitveni debati

London, 25. marca (Reuter). Danes se je v Londonu nadaljevalo zasedanje ožjega odbora razorožitvene komisije OZN, s čimer se je začel drugi teden debate v tem odboru. Londonski diplomatski krogi sodijo, da je poročilo o razgovorih med Eisenhowerjem in Macmillanom oziroma predlog obeh državnikov, naj bi vnaprej registrirali poskuse z atomskim orožjem, prineslo nov element v debato o vprašanju razorožitve. Po mnenju sovjetske delegacije pa bi bilo treba vprašanje prenehanja posksov z atomskim orožjem obravnavati ločeno od splošnega vprašanja prepovedi jedrskega orožja.

### Heusinger v Ameriki

New York, 25. marca (Reuter). Načelnik zahodnonemškega generalnega štaba general Adolf Heusinger je danes prispel v New York. Na obisk v ZDA ga je bil povabil načelnik ameriškega skupnega štaba admiral Arthur Radford. General Heusinger si bo ogledal nekatere vojaške centre in ustanove. Na povabilo kanadskega obrambnega ministrstva bo odpotoval tudi v Kanado in ondi prav tako obiskal nekatere vojaške centre.

### Taipej, 25. marca (Reuter). Uradni razgovori o krepitvi vojaškega sodelovanja med ZDA in Formozo. O ameriški general Maxwell Taylor, ki je prišel na dvodnevni obisk na Formozo.

### Turinski in milanski razgovori

T o vprašanje si v sosednji republikli zastavljajo vsi, seveda najbolj tisti, ki že leta zama čakajo na delo, zaslužek. Gospodarskih vprašanj ni moč obravnavati ločeno, se pravi: Jug, brezposelnost, skopi naravnih viri, pomanjkanje finančnih sredstev — ki se imenuje italijansko gospodarstvo. Seveda so napotila za rešitev teh vprašanj različna, prilagojena pač socialnemu položaju in političnim prepričanju. O tem so me milanski in turinski pomeniki bolj nazorno prepričali kot pa študijah.

Statistikom še ni uspelo gospodarske dosežke lanskega leta razbiti v razpredelnice, vendar pravijo, da lani ni bilo slabše kot leta 1955, ko je državni dohodek porastel za okoli 7%, da je vsaka bilanca pozitivnejša (leta 1955 je znašal primanjkljaj 530 milijard lir).

To je svetla stran in temna: menijo, da bo brezposelnost za nekaj deset tisoč oseb manjša. To so drobni koraki. Leta 1955 se je brezposelnost zmanjšala za šestindeset tisoč oseb. Uradno pa je še vedno brez dela dva milijona sto enainšestdeset tisoč ljudi. Toda ta številka ne pove vsega, saj je v Italiji enako število delo in polovično zaposlenih, da ne govorimo o

## Z VSEH STRANI SVETA

### KANADA

**ATOMSKO SODELOVANJE Z ZAHODNO NEMCIJO**

Ottawa, 25. marca (AP). Zahodnonemški minister za atomsko energijo Siegfried Balke se zdaj mudi v Kanadi, kjer se razgovarja o razvoju sodelovanja med obema deželama na področju atomske energije. Kakor trdijo, se bo pogajal tudi o možnostih, da bi Zahodna Nemčija kupila kanadski uran. Balke, ki se bo mudi v Kanadi šest dni, si bo ogledal tudi njene atomske centre.

### VELIKA BRITANIJA

**STAVKA SE ŠIRI**

London, 25. marca (Reuter). Okrog milijon strojnih delavcev v največjih panogah britanske industrije danes ni prišlo na delo. Pridružili so se stavki 200.000 ladjevalniških delavcev, ki stavkajo že 10 dni z zahtev, da jim zvišajo mezo. Britanski minister za delo Macleod se je začel danes pogajati s predstavniki strojnih delavcev, ki takisto zahtevajo, da jim zvišajo mezo za 10%.

### NESREČA NA MORJU

Falmut, 25. marca (Reuter). Okrog 40 km od jugozahodne britanske oba-

### CIPER

**PREPOVEDANE PROSLAVE GRŠKE NEODVISNOSTI**

Nikosija, 25. marca (Reuter). Da bi razgnale prebivalce, ki so danes v Limasolu proslavljali dan grške neodvisnosti, so britanske čete in policija uporabljale proti njim solzini plin. V Nikosiji pa je policija z gumijevkami nastopila proti prebivalcem, ki so šli v sprevedu.

### IRAK

**KONEC BOJKOTA**

Bagdad, 25. marca (AP). Kakor je sivo izjavil predstavnik iraškega zunanjskega ministrstva, je vlada sklenila, da bo prenehala bojkotirati Veliko Britanijo v Bagdadski zvezi. Razlog za ta bojkot, ki ga je začela vlada po napadu Velike Britanije na Egipt, je zdaj odpadel in iraški delegat se bo udeležil sestanka Sveta ministrov Bagdadske zveze, ki bo prihodnji mesec v Karačiju.

### TRAVNIK

Bagdad, 25. marca (AP). Kakor je sivo izjavil predstavnik iraškega zunanjskega ministrstva, je vlada sklenila, da bo prenehala bojkotirati Veliko Britanijo v Bagdadski zvezi. Razlog za ta bojkot, ki ga je začela vlada po napadu Velike Britanije na Egipt, je zdaj odpadel in iraški delegat se bo udeležil sestanka Sveta ministrov Bagdadske zveze, ki bo prihodnji mesec v Karačiju.

## »PACIFIKACIJA« V ALŽIRU

### ni omejena zgolj na »obrambo prebivalcev pred teroristi«, marveč jo guverner Lacoste uporablja tudi v obliki čistjenja področja, ki ga je zajela vstaja

(Od našega posebnega dopisnika) pa o tem tudi nihče ni dvomil. Tako je oblast v Alžiru prešla v roke vojske.

Razlogi, ki so napotili Lacosta, da se je naslonil na vojsko, da je uporabil izkušnje padalcev in njihove metode, so predvsem posledica njegovih sklepov o značaju organizacije alžirskih nacionalistov, ki veljajo v njegovih očeh za revolucionarno vojaško in politično organizacijo in gibanje. Zato se je odločil tudi za novo taktiko »pacifikacije«. Lacoste stoji na stališču, da ljudske množice niso v nobeni zvezi z uporniki in da si slednji pomagajo samo s terorjem, da jih imajo pod kontrolo. Lacostova »pacifikacija« zdaj ni omejena zgolj na »obrambo prebivalcev pred teroristi«, marveč jo uporablja tudi v obliki čistjenja vsega področja, ki ga je zajela vstaja.

Značilno je, da alžirski in pariški tisk že pred novo Lacostovo taktiko ni več pisal samo

o aretaciji te ali one skupine »teroristov« ali članov te ali one »tolpe«. Zdaj že pišejo: oblasti so aretirale člana celice NOF v tem ali onem kraju, ali člana vodstva krajevne organizacije NOV. Tisk ne piše več, da je vojska uničila samo »tolpo upornikov«, marveč organizirano vojaško enoto, ki je operirala na tem ali onem področju. Piše tudi že o uspehu v bojih proti NOF in ugotavlja, da je slednja omanjana in razcepljena in da ni več daleč čas, ko bo razbita. To je Lacostova perspektiva »pacifikacije«: razbiti organizacijo NOF.

Ta preusmeritev v ciljih in metodah »pacifikacije« avtomatično krepi pozicije NOF in ji daje pravico, da prime Lacosta za besedo in stopi pred Francijo kot »enakovrnen udeleženec pogajanj« o prenehanju sovražnosti, seveda v primeru, če se »pacifikacija« ne bo posrečila in če bosta NOF in NOV preživeli to zadnjo ofenzivo. Bogdan Pešić

## Ogorčeni spopadi med francoskimi in upornišskimi silami v Alžiru

Pariz, 25. marca (Tanjug). Po francoskih poročilih so dosegli ogorčeni spopadi med francoskimi in upornišskimi silami v Alžiru danes najširši obseg, odkar se je novembra 1954 začel oborožen boj za neodvisnost Alžira. Po vsej deželi divjajo boji, najhujši spopadi pa so bili na centralnih področjih. Uradno trdijo, da je bilo v zadnjih 48 urah ubitih 300 upornikov, medtem ko o francoskih izgubah nič ne poročajo. Francoski dopisniki pa pišejo, da je samo v dveh spopadih padlo 15 francoskih oficirjev in vojakov. Alžirski komandosi so izvedli po mestih številne diverzantske akcije in ubili 20 Francozov.

Po uradnih poročilih je ugledni alžirski advokat in vodja upora v južnih pokrajinah Ali Bumendjel, ki so ga aretirali pred mesecem dni, v zaporu napravil

samomor. V tem mesecu se je že drugi zgodilo, da si je voditelj vstaje v zaporu vzel življenje. Resničnost teh uradnih poročil ni moč preveriti. Bumendjela so dejansko zajeli francoski padalci, vest o njegovem samomoru pa so objavili prav tedaj, ko bi moral biti izročen sodnim oblastem.

Veliki sodni obravnavi proti upornikom v Constantinu in v Alžiru sta bili danes zaključeni. Francoski vojaški sodišči sta obsojila na smrt 21 Alžirciev, 20 pa na zaporne kazni in prisilno delo.

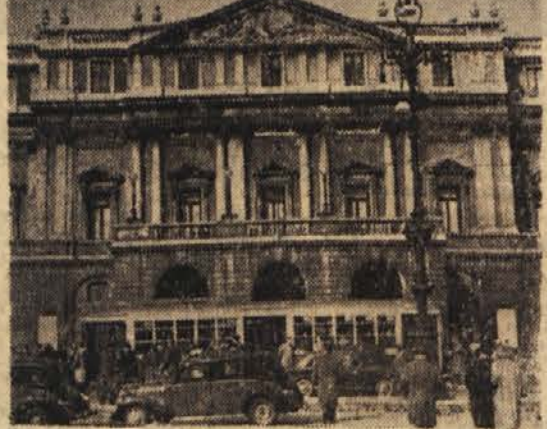
Francoski padalci in policija so danes nadaljevali obsežne očistevalne operacije v mestu Alžiru, na področju Orana in Velike Kabilije. V mestu Alžiru so se pri tem vneli oboroženi spopadi. Več francoskih vojakov je bilo ranjenih.

### JANKO JERI

## OD KOD VZETI VEČ?

tistih, ki iz raznih socialnih skladov prjemajo ravno toliko, da povezujejo konec s koncem.

Pred tržaško železniško postajo sem srečal Amadea, nekdanjega glavnega natakarija v koprski »Loggi«. Zdal je v Trstu. Star je 65 let. Najprej je dobival tri, potem pet, zdaj pa sedem



Pred milansko »Scalo«

tisoč lir mesečne pokojnine. S tem mora preživljati sebe, ženo in malo vnukinj. »Dnevno kupujemo liter mleka,« mi je razlagal svoje vsakdanje sitnobe, »in kilogram kruha (to velja okoli 2000 lir), vendar kje vzeti denar za drugo: pašta je na mizi le ob nedeljah.« Ob takih dohodkih živijo v sosednji republikli stotisoč, o katerih statistike skoraj ne govorijo.

Tisti, ki je videl v Turinu ali Milanu samo gnečo avtomobilov na križiščih, moderno arhitekturo, lepe ceste in drage lokale, ni videl prave Italije, prav tako pa tudi ne tisti, ki si je zapomnil samo neapeljsko, kalabrijsko in palermno bedo. Ne bi mogel naštetih vseh razlogov, ki so mi jih navajali, da ni bilo moč storiti več: od osrednjega, da je Apeninski polotok skopno obdarjen s surovinami in da je bogat le z naravnimi lepotami, antičnimi znamenitostmi in delovno silo (letni prirastek znaša okoli 400 tisoč oseb), da ni investicijskih kapitalov (česaravno je bilo prav zadnje mesece slišati o škandalih, ko so baje nekateri industriji in finančniki tihotapili kapital v Ameriko), da so davki previsoki in delavske zahteve po zvišanju mezd pretirane (delodajalci) itd. In da slišimo še drugo stran, ki je prepričljivejša: da smo se dobički raznih družb v zadnjih desetih letih, kakor je ugovoril glavni tajnik Generalne konfederacije

### delo Di Vittorio, zvišali za 66 %, medtem ko so meze v istem času porastle samo za 12 %, da je glavna ovira večjemu gospodarskemu razmahu konservativna politika, monopoli, da je na primer italijanska zunanja trgovina preveč enostransko usmerjena itd.

In resnica? Te ugotovitve ne zagovarjajo samo sindikalni funkcionarji, pristajali levičarskih strank, marveč tudi pretežni del tako imenovane srednjega sloja, saj se vsi strinjajo, da bi zmaga desničarskih, konservativnih težnjav zavrnila napredek. Še več, onemogočila bi tudi uresničitev načrtov, ki jih že izvajajo, kakor Vanonijevo zamisel. Ta načrt ima sicer marsikatero hibo, vendar se z njegovo osnovno zamisljo: ustvariti v desetih letih 4 milijone novih delovnih mest, strinjajo skoraj vse italijanske politične stranke, razen gospodarske desnice seveda.

Samo progresivna politika, se pravi taka, ki bo onemogočila kopičenje dobičkov v rokah peščice monopolističnih skupin (Italija je bila še do nedavna država, kjer najbolj petični praktično niso plačevali davkov), in širokopotezni posegi, skratka politika, ki bo gospodarski napredek povezovala s socialnimi reformami, je trezen izhod (to je bil v glavnem resume vseh pomenkov), razen tega pa preizkušnja zrelosti sodbene italijanske demokracije, saj ni morda nikjer tako kot v Italiji zabrisana meja, kje se nehajo politična in kje se začnejo gospodarsko-socialna vprašanja. Tako progresivna, socialna gospodarska politika lahko tudi pozitivno odgovori na vprašanje — od kod vzeti več za brezposelne in Jug.



# Srbohrvaške antologije

Toliko jih izhaja zadnje čase, srbohrvaščini namreč, da človeku kar sapo jemlje. Beograjska založba »Nolit« izdaja posebno zbirko antologij jugoslovanskih književnosti, poezije in proze. Razen tega je v Zagrebu izšel izbor hrvatske ljubzenske lirike (Krsto Spoljar, založba Lykos). Ista založba pripravlja izbor hrvatskega satiričnega in patriotskega pesništva, pa še jugoslovanske moderne poezije. Prav tako kmalu izide knjiga šestdesetih jugoslovanskih pesnikov (urednik Dragoslav Adamović) s pesmimi, ki so najljubše samim avtorjem. Pripravljajo se tudi antologija srbske epike (Vojislav Jovanović), pa še vojvodinske lirike od 18. stoletja do danes (izda Matica srbska). In še na eno ne smemo pozabiti, na Antologijo hrvatske in srbske poezije, ki jo sestavljata dva najnadarjenjša mlada kritika, Vlatko Pavletić in Borislav Mihajlović, izdali pa jo bosta skupno obe matici, Hrvatska in Srbska, na približno osem sto straneh.

kov, ne pa pesmi. Proti koncu predgovora pa Mišić govori, da je v srbski poeziji »veliko hote standardnih verzov in ne hote začetih akcentov najčistejše lirike«, naloga njegove antologije pa je bila, »take akcente odkriti, kjer koli jih je bilo mogoče najti. Ti dve postavki se gotovo med seboj bijeta, saj sta si v popolnem nasprotju. Če pa pregledamo antologijo, ugotovimo, da je tudi izbor marsikdaj nasproten prvi tezi predgovora. Res je, da je Mišić uvrstil v knjigo nekatero pesnikovo, ki jih doslej nismo srečavali v takih izborih, ki pa nujno spadajo vanje. Taki so na primer Rastko Petrović, Miloš Crnjanski,

Rade Drainac, Momčilo Nastasijević, Stanislav Vinaver, Oskar Davidović in še nekateri. S tem je vsekakor popravil stare krivice. Na drugi strani pa je storil marsikomu tudi krivico. Antologija se začne šele z Njegošem, v celoti pa je bolje zastopani šele konec minulega stoletja in zlasti prva polovica našega. Prizadeti so zlasti Dučić, Rakić, Santić, Pandurović, Desanka Maksimović in še nekateri, sploh pa niso uvrščeni, na primer Branko Čopić, Dušan Vasiljević, Desimir Blagojević, izmed mladih pa Slobodan Marković. Za Mišića je bilo, kot ve že kaže, temeljno načelo: zdravje. Sprejel je pesmi, ki so sončne in avantgardistične, vse sentimentalno in pesimistično pa je v glavnem puščal ob strani.

Leskovac, Desimir Blagojević in Oskar Davidović. Urednik izrecno poudarja: »Nisem torej iskal lepih pesmi...« — »Iskal sem pesnike.« — »Nočem »najlepših cvetov«. — »Hočem tekste, ki najbolj in najpopolneje izražajo temeljno naročilo posameznih pesnikov.« Naravna pot, vsaj po mojem mnenju, je nasprotna, od pesmi k pesniku. Zato mi ne ugaja, da se je Mihajlović večkrat odločil za odlomke, fragmente posameznih pesmi (isto je pred njim delal tudi Mišić). Pesem je ali v celoti lepa, ali je pa ne gre sprejemati v antologijo. V celoti pa je Mihajlovićeva antologija zdaleč objektivnejša kot Mišićeva. Tudi to lahko omenim, da je že drugi mesec najbolj kupovana knjiga v Beogradu.



Z razstave v Moderni galeriji: Vladimir Bečić; Mladi Anglež

Mihajlovićeva naloga, izbrati najboljše srbske pesmi, ki so nastale med dvema vojnama, je bila sorazmerno lažja kot Mišićeva. Tudi ta knjiga je torej izbor pesnikov in ne posameznih pesmi. V tristranskem uvodu je na kratko označil načela, po katerih je sestavljal knjigo, ki ima čez tri sto strani. Odpadli so vsi, ki so se kot pesniki formulirali že pred prvo svetovno vojno, čeprav so ustvarjali tudi med obema vojnama, tako Dučić, Rakić, Santić, Veljko Petrović, Pandurović. Vsi kasnejši, ki so pesnili tudi po letu 1941, so predstavljeni samo s pesmimi, ki so jih izdali v tem časovno strogo omejenem času. Kot introdukcijo v slehernega pesnika je Mihajlović na začetku njegovih pesmi zapisal duhovito opazko v nekaj stavkih ali odstavkih. Tako je v knjigi našlo prostora osemnajst pesnikov, in sicer Dušan Vasiljević, Miloš Crnjanski, Ivo Andrić, Stanislav Vinaver, Todor Manojlović, Rastko Petrović, Velimir Živojinović, Rade Drainac, Desanka Maksimović, Dušan Matić, Aleksandar Vučo, Milan Đedinac, Momčilo Nastasijević, Risto Ratković, Zarko Vasiljević, Mladen



Ze sinoči so uprizorili za abonma LMS v Mestnem gledališču komedijo »Vselej sta dve možnosti«, drevi pa bo še uradna premiera tega dela. To je osma in obenem predzadnja premiera v Mestnem gledališču v letošnji sezoni. Na sliki: Prizor iz komedije Anny Tichy »Vselej sta dve možnosti«.

## Gledališča potujejo

### PRED TURNEJO MESTNEGA GLEDALIŠČA PO JUGOSLAVIJI

Poročali smo že, da odide ansambel Mestnega gledališča v Ljubljani na desetdnevno turnejo po Jugoslaviji. Včeraj je vodstvo Mestnega gledališča sklicalo pred to turnejo posebno tiskovno konferenco, na kateri je seznanilo novinarje s programom svojega gostovanja po Jugoslaviji.

Kmalu potem, ko bo Slovensko narodno gledališče iz Trsta odigralo v Mestnem gledališču za abonente Salacroujevo dramo »Zgodbe za smeh« — to naj bi bilo okoli 6. aprila, če ne bo kakšnih nepredvidenih težav z vizumi — odide nad 50 članov Mestnega gledališča v Beograd. Tu bodo 9. in 10. aprila v Beograjskem dramskem gledališču uprizorili »Martina Kačurja«, »Večer v čitalnici« in »Malomeščane« Maksima Gorkega. Naslednji mesti, kjer se bodo ustavili na svoji turneji, sta Sarajevo in Zagreb. Program za Sarajevo obsega ista dela, Zagrebčani pa bodo videli le »Večer v čitalnici« in »Martina Kačurja«.

Turnejo po Jugoslaviji je pripravilo vodstvo Mestnega gledališča z namenom prikazati tudi

v drugih republikah sadove svojega petletnega dela, saj je ta gledališki kolektiv šele pred kratkim slavil petletnico svojega obstoja. Po prvotnih načrtih naj bi gostovali tudi v Skopju, vendar zaradi finančnih težav do tega gostovanja ni moglo priti. To je hkrati prva turneja Mestnega gledališča po Jugoslaviji. Do sedaj so bili dvakrat v Trstu, na Koroškem, enkrat pa so nastopili v zagrebški »Komeditiji«. Morda je zanimivo, da je Mestno gledališče prvo slovensko gledališče, ki bo gostovalo v Sarajevu.

Pri izbiri del za gostovanje po Jugoslaviji je vodstvo Mestnega gledališča želelo predstaviti se v Beogradu, Sarajevu in Zagrebu predvsem s slovenskimi dramskimi deli, katerih njihova publika ne pozna. Obenem pa sta prav ti dve slovenski drami, s katerima bodo gostovali, dve zelo dobri predstavi Mestnega gledališča. Slednje velja zlasti za »Večer v čitalnici«, saj so se o tem delu, zlasti o njegovi uprizoritvi, najpovoljnejše izrazili mnogi, ne samo domači gledališki delavci. V samem načinu, kako je režiser Mirko Mahnič postavil na oder te šolajgre, je toliko gledališkega čara, da mora še tako

zahtevne gledališke sladokusce zadovoljiti. Pa tudi ostali dve predstavi, tako »Martina Kačur« v režiji Jožeta Galeta — s tem delom namerava Mestno gledališče nastopiti letos na Gledališkem festivalu »Sterijino pozorje« v Novem Sadu — kakor Gorkega »Malomeščani« režiserja Igorja Pretnarja sodita med najlepše dosežke Mestnega gledališča. Prvi dve deli so letos prav z namenom, da bodo z njimi gostovali po Jugoslaviji in zaradi jubilejne sezone, v kateri so hoteli prikazati čimveč slovenskih del, obnovili. Za dramo Maksima Gorkega »Malomeščani« pa so se odločili predvsem na željo gledališč, kjer bodo gostovali. Za turnejo je Mestno gledališče pripravilo poseben gledališki list, ki prinaša obilo podatkov o dosedanjem delu gledališča, kakor tudi o delih, s katerimi bodo gostovali.

V času te gledališke turnee, da ne bi dvorana Mestnega gledališča ostala prazna, bo imel Jože Tiran nekaj večerov umetniške besede — za mladinske abonmaje bo pripravoval Cankarjevo »Belo krizantemo« — nastopilo pa bo tudi Prešernovo gledališče iz Kranja.

## »Kulturni razgovori«

### KNJIŽEVNI PETKI TUDI V LJUBLJANI

Večkrat smo že negodovali, kako to, da Ljubljana noče in noče slediti lepemu in uspešnemu vzgledu Zagreba, Beograda in drugih jugoslovanskih mest; zdaj pa moramo to malce omiliti, saj se je izkazalo, da so se tudi v Ljubljani že dolgo pripravljali. Četrtega aprila bodo v Viteški dvorani v Križankah prikratk »kulturni razgovori«, ki bodo — razen poletne sezone — na programu vsak četrtek. Prireditelj: Delavska knjižnica v sodelovanju z odborom kulturnih in znanstvenih delavcev.

Program ljubljanskih »kulturnih razgovorov« bo širši kot pri književnih petkih v Zagrebu; zajemal naj bi iz problematike književnega, likovnega, glasbenega, splošno kulturnega in znanstvenega življenja. Po tem programu se bodo ravnali že v tej sezoni.

Na prvih »kulturnih razgovorih« bo nastopil Matej Bor, ki bo govoril o svojih pogledih na sodobno umetniško ustvarjanje. Na drugem četrtku bo govoril Boris Žiherl o aktualnih problemih v

sodobni kulturni politiki, za njim pa Božo Vodušek o svojih pogledih na umetnost. Na programu so še Josip Vidmar, Miroslav Krleža, Marjan Kozina, Juž Kozak, Božidar Jakac, France Mihelič in Cene Vipotnik. Vsi navedeni umetniki in javni delavci bodo nastopili že letos.

Naj v ilustracijo fiziognomije »kulturnih razgovorov« navedemo predvideni potek Krležinega gostovanja: bral bo iz »Balad Petrice Kerempuha«, na istem večeru bodo izvajali tudi zadnjo Kozinovo kantato, napisano prav na prvo balado iz omenjene zbirke »Pod galgama«. K temu naj pripomnimo še to, da je Krleža doslej odklanjal sodelovanje na že obstoječih podobnih prireditvah v Zagrebu, Beogradu in drugod, in bo njegov nastop v Ljubljani, kakor je nekoli prvič tiskal svojo zbirko znamenitih »Balad Petrice Kerempuha« v Ljubljani, nekaka skoraj zgodovinska znamenitost. Sicer pa ima pripravljani odbor v namenu, da za vsak večer pripravijo razstavo vsed del nastopajočega. Tako se bodo obiskovalci



Na razstavi »Grafika - plastika 1957«, ki jo prireja Jakopičev paviljon v Ljubljani s sodelovanjem nekaterih krajevnih in pokrajinskih slovenskih muzejev, so tudi tri male bronaste umetnine kiparja Zdenka Kalina »Otroške igre«, od katerih eno predstavlja gornja slika.

## LJUBLJANSKI KONCERTI SONATNI VEČER

Duo Josip Klima in Ranko Filjak iz Zagreba (22. III. 1957). To je bil v kratkih 14 dneh po koncertu Rupla-Lipovška in Hilde Horak-Casove že tretji sonatni večer, torej komorni koncerts stilno zaokroženim sporedom in podarjarkom na vsebinski poglobitvi. Zagrebška umetnika sta izvajala 3 francoske sonate za violino in klavir: Debussyjevo, Ravelovo in Franckovo. Violinist Josip Klima je ljubljancem že znan, odkar se je z uspehom udeležil II. jugoslovanskega tekmovanja glasbenih umetnikov leta 1949. Sedaj se nam je predstavil kot zrel umetnik. Njegova igra se odlikuje po čisti intonaciji, temeljiti študijski pripravljenosti in izdelanosti v vseh podrobnostih, po muzikalni prepričljivosti. Pianist

Ranko Filjak je nastopil sedaj menda prvič v Ljubljani. Po svojih umetniških izvajalskih kvalitetah in tehničnem obvladovanju instrumenta kakor tudi po odgovorni študijski pripravi je bil violinskemu solistu enakovreden soigravec. Če izzzvzamem nekatero posamezna mesta, na katerih je pianist morda (glede na komponistovo zasnovano) neutemeljeno zvočno prekrival violinista, sta solista izvajala program na visoki stopnji medsebojne uglasenosti in v plemeniti izrazni skladnosti. Zlasti so se v določenih interpretacijskih razlikah med njunim Ravelom in Franckom (Debussyja nisem slišal) lepo zrcalile subtilne in zato gotovo težko določljive razlike v slogu teh dveh mojstrov. Rafael Ajlec

# PIONIRSKA UNIVERZA

### BESEDA O PIONIRSKI KNJIŽNICI

Spregovoriti bi morali o »pionirski univerzi« in o njenih 600 rednih »slušateljih«. To je edina univerza v naši državi, ki je zaradi pomanjkanja prostora in profesorjev morala uvesti nekaščen »numerus clausus«. To ni moralno vodstvo Pionirske knjižnice letos odkloniti, ker v njenih krožkih ni bilo mogoče dobiti kajenje prostora. In tudi profesorjevi kajni univerze brez profesorjev si vendarle še ne moremo prav zamisliti...

izposoje knjig. Otroci imajo prost pristop h knjigam in policam. Knjige so urejene po starostnih stopnjah — najprej so slikanice, za njimi pravljice, potem zivalске zgodbe, pustolovski, zgodovinski romani itd. Pionirska knjižnica ima danes 18.000 knjig. Zanimiv je pogled v čitalnico, v prvem nadstropju hiše Slovenske Matice na Trgu revolucije. Dvorana z desetimi okni v zelenih vzorčastih zavesah, stene prepleskane v opečnato rdečci, rumeni in modri barvi. Stiri deset stolov, po štirje za vsako mizo, in nad nje se sklanjajo mlade glave. Vsako drugo soboto berejo mladinski pisatelji otrokom iz svojih del prav v tej čitalnici, ali pa jim pripovedujejo o sebi. Da so takšna srečanja zelo intimna in plodna, ve danes že marsikdo. V začetku so imeli v sedanjih čitalnicah še razne druge krožke, ki so se zelo razrasli. Po treh letih imajo vsi ti krožki svoj stalen prostor ali celo zgradbo.

Kar smo povedali doslej, še ne bi opravičevalo naziva »pionirske univerze«, zato ne pozabimo, da Pionirska knjižnica ne opravlja samo poslovnih knjižničnih (in sicer dobre knjižnice, kar bi

bilo samo po sebi že dovolj važno) temveč njeni sodelavci opravljajo še drugo, ne manj odgovorno delo: ukvarjajo se s proučevanjem vseh vprašanj, ki so tako ali drugače povezana z našim največjim otroškim kulturnim centrom.

Namen Pionirske knjižnice, da načrtno zbira mladinsko literaturo vseh jugoslovanskih narodov in raznovrstno strokovno literaturo o mladinskem slovu, tudi v tujih jezikih, kaže jasno, da gre Pionirski knjižnici za sistematično delo. Skupaj z Zvezo prijateljev mladine Slovenije bo n. pr. izdala Pionirska knjižnica poseben priročnik za vzgojitelje, starše, profesorje, učitelje in knjižničarje z naslovom »KNJIŽNE POLICE ZA OTROKE«, kjer bodo dana osnovna navodila, kako posredovati otroku knjigo. Mimogrede omenimo še to, da bo priročnik objavil vse razgovore pisateljev s pionirji v Pionirski knjižnici, od Finžgarja, Bevka, Seliskarja in Ribičiča, od Miška Kranjca, Ingoliča, Godine, Winklerja in Cerkenika do mlajšega rodu. Priročnik bo prinesel celotno bi-

bliografijo mladinskih knjig, ki so izšle pri Slovencih po letu 1918, v kratki obliki pa tudi ocenje, ki so izšle o teh delih.

Lzid tega dela, ki ga pričakujemo še letos, nam kaže, da ima Pionirska knjižnica tudi znanstven značaj. Pot do izkušenj in lahka, knjižnica spremlja posameznega otroka skozi daljšo dobo in skuša zvedeti, za kaj se otrok v različnih starostnih stopnjah zanima. Vsak mladi bralec ima namreč v čitalnici poseben karton. Pionirska knjižnica pa anketa otroke tudi izven Ljubljane. To so doslej napravili v Ajdovščini, na Kozjem, v Zgornji Bistrici v Prekmurju in na Blokah in ugotovili znatne razlike med interesom mestnih in podeželskih otrok; prav tako je bilo zanimivo opažanje različne moralne in socialne mentalitete. K posebni dejavnosti Pionirske knjižnice smemo prišteti tudi tečaj za mladinske knjižničarje, ki jih prireja z Zvezo prijateljev mladine, predvsem za knjižničarje izven Ljubljane. V avgustu bo podoben štirinajstdnevni enak tečaj za vodje podobnih ustanov v glavnih mestih naše države.

Razni krožki v Pionirski knjižnici so postali že tako znani, da so zastolovi že daleč naokrog.

LKOVNI KROŽEK je med pionirji zelo priljubljen. Njegov namen je, da išče razne oblike likovno-estetske vzgoje izven šole. To je organiziran razvedrilni otrok po šoli. V začetku gre le za to, da se sprostijo otroku fantazija. Zato delajo otroci tudi v raznih tehnikah: rišejo, slikajo z vodnimi in oljnimi barvami, njihovo veliko veselje pa so lepšanje, pušne maske, barokne kape, piči iz papirja, figurice iz žice, itd. Vse te preizkušene oblike želi oddelki posredovati šoli. V tem pogledu je zelo uspešen tečaj ljubljanskih učiteljev osnovnih šol.

otroci. Vzgojitelj ravna z njimi tako, kakor da bi ga mati učila lastnega jezika. Vzgojitelj se pri tem z otrokom igra (stepe miši, domino, lutke, žoganje), poje z njimi, vedno pa v tujem jeziku, s čimer mu posreduje osnove tujega jezika brez »slovenskih pravil«. Čeprav dojemajo otrok pouk v prvih letih nakočno podzavestno, s tem ni rešeno, da je pouk »norganiziran«, nasprotno: profesor daje naučeno, otroci tekmujejo med seboj. Irenutno se učijo francoskih, angleških in nemških. Princip krožkov je malo število otrok (12-15), za uvedbo novega jezika pa se mora prijaviti vsaj 12 otrok. Uporaba direktne metode v teh krožkih je data že doslej lepe rezultate.

PLEŠNO-RITMIČNI KROŽKI imajo isto zgradbo. Otroci naj na svoj, njemu najlažji in najprimernejši način s telesnimi gibi pove, kar čuti. Vzgojiteljeva naloga je nadaljnje oblikovanje. Otroci se tam učijo pesmic, ki jih lahko otrok z gibi izrazi, znanje samo pa se posreduje otroku na slikovit in konkreten način.

Poudarimo, da se v nobenem izmed teh krožkov ne vzgajajo nekakšni bodoči umetniki. Vzgojitelj ima pred seboj največji potencial, šele pozneje eventualni talent. Vsak otrok čuti živo potrebo, da se estetsko-emocionalno izživlja. To pa je tudi osnovni namen vseh teh krožkov. Tako zasnovana Pionirska knjižnica dopolnjuje vzgojno delo učitelja in profesorja v šoli.

Ni treba posebej poudarjati, kolikšnega pomena je, če otrok že zgodaj vzljubi knjigo, ki ga čustveno in estetsko zadovolji in plemeniti. Isti cilj imajo tudi vsi našeti krožki. Zaradi njih pomena in zaradi sadov, ki jih pričakujemo od tega dela, menimo, da smo v naslovu upravičeno zapisali: otroška univerza.

DRŽAVNO SAHOVSKO PRVENSTVO

# Najboljši »maratonec« GLIGORIČ

Sombor, 25. marca. — V zadnjem kolu XII. državnega sahovskega prvenstva so bili doseženi ti rezultati: Marič-Kozomara remi, Čuderman-Matulovič remi, Nedeljkovič-Pirc 1:0, Trifunović-Janošević 1:0, Vukčević-Vuković remi, Bogdanović-Udovčić 1:0, Bradvarčič-Gligorič remi, Tot-Rakić remi. Prekinjene so bile partije Rabar-Smailbegović, Puc-Ivkov in Djurašević-Milič.

Rabar je proti Smailbegoviću v krajevnoindijaki obrambi igral isto varianto zaigral precej boljše kot Udovčić ter vedno bolj strkal obroč okrog Rabarjevega kralja. V prekinjeni poziciji je Smailbegović precej boljši.

Puc je v katalonki popolnoma nadigraval Ivkova in je v 20. potezi zamudil priložnost, da položaj obrne popolnoma v

svojo korist. Kljub temu pa je kasneje osvojil kmeta, ko pa je Ivkov prišel v časovno stisko, pa se enega. Tako je sedaj Puc pred zmago.

Janošević je kot črni igral zelo slabo proti Bogdanoviću. Po otvoritvi je v sicilijanski Bogdanović najprej osvojil kmeta, nato kvaliteto, v 36. potezi pa še kraljico, narkar se je Udovčić vdal. Po tem porazu Udovčić ni uspelo vrstiti se med direktne finaliste XIII. prvenstva.

Vukčević se je danes boril za moštovski naslov. V španski partiji je imel nekaj časa pobudo, vendar je Vuković okrog 20. poteza izenačil položaj, tako da

sta remi sklenila v 32. potezi. Vukčević je potemtakem zmanjkalo pol točke, da bi osvojil moštovski naslov.

Udovčić je kot črni igral zelo slabo proti Bogdanoviću. Po otvoritvi je v sicilijanski Bogdanović najprej osvojil kmeta, nato kvaliteto, v 36. potezi pa še kraljico, narkar se je Udovčić vdal. Po tem porazu Udovčić ni uspelo vrstiti se med direktne finaliste XIII. prvenstva.

Od 1. do 32. poteza je partija Tot-Rakić tekla zelo mirno. V damskem gambitu sta nasprotnika po številnih menjah v popolnoma izenačenem položaju sklenila remi.

Nedeljkovič je v sicilijanski imel prednost zaradi slabih Pirčevih sredinskih kmetov. V 30. potezi se je Pirc vdal, ker bi izgubil dva kmeta. S to zmago se je Nedeljkovič vrstil na šesto mesto in postal direktni finalist XIII. prvenstva.

Rezultat partije med Djuraševićem in Miličem je negotov. Milič je iztrgal sredinski kmeta za napad. Ob prekinitvi so na deski skoraj še vse figure. Partnerja sta igrala španko.

Prekinjene partije so nadaljevali ob 16. uri.

Djurašević se je v analizah preprical, da je proti Miliču v izgubljenem položaju in je izjavil sodniku turnirja, da ne bo nadaljeval partije.

Smailbegović je prišel v končnico z znatno premočjo in osvojil skakača. Rabar je potegnil le še nekaj potez, nato pa se je vdal.

V nadaljevanju partije Puc : Ivkov sta nasprotnika izmenjala trdnjav. Ob času poročanja sta na deski še kraljici, vendar ima Puc tri kmete več.

V zadnji nedokončani partiji XII. državnega prvenstva je Puc premagal Ivkova v 63. potezi. Za to svojo zmago je Puc počel navdušen aplavz. Proti petorici članov olimpijske reprezentance je dosegel izreden rezultat 4:1. Premagal je Ivkova, Miliča in Djuraševića ter remiziral z Gligoričem in Karaklajičem.

Končno stanje na lestvici: Gligorič 15,5, Ivkov, Trifunović, Karaklajič 14, Matulovič 13,5, Nedeljkovič 13, Udovčić 12,5, Vuković, Pirc 12, Rabar, Bogdanović, Vukčević, Tot, Milič, Puc 10,5, Djurašević, Rakić 10, Janošević 9,5, Čuderman, Bradvarčič 9, Smailbegović 8,5, Marič 7, Kozomara 6.

# 62.700 lučajev = 247.223 kegljev

V nedeljo so stekle zadnje krogle in padli zadnji keglji na letošnjem republikanskem mostvenem prvenstvu v kegljanju, ki je v vsakega pogledu prekosilo vsa dosedanja. Dva meseca je tekmovalo 13 moštvo iz vseh sedmih podvez v borbi za naslov prvaka Slovenije za leto 1957. Za tretje zaporedoma je v tej borbi bil najboljši uspešen Kranjski Triglav. Preden pa je bil ta naslov dokončno oddan Kranjčanom, je na vseh štirih kegljiščih, to je v Mariboru, Kranju, Ljubljani in Trbovljah tekmovalo 13 moštvo, katerih tekmovalci so izvedli 62.700 lučajev in podrl 247.223 kegljev.

## OD TRIGLAVA DO BRANIK

Brez težav in z odlično igro vseh članov svojega moštva je zavzel prvo mesto Kranjski Triglav. Njegov start na letošnjem prvenstvu je sicer obetal, da bo borba za prvo mesto ogrožena in da Kranjčani ne bodo imeli lahkega dela. Kasneje pa je ta domneva popolnoma izginila. Od nedelje do nedelje so Kranjčani večali svojo prednost in si že po tretjem nastopu (vsako moštvo je nastopilo štirikrat) zagotovili zmago.

Za prijetno presenečenje je tokrat poskrbel Beton iz Celja. Moštvo, v katerem ni »zvezd«, se je odlikovalo z izenačenostjo in lo letos zasluženo prvič zastopalo Slovenijo na državnem prvenstvu.

Mariborski Branik, ki je veljal za najboljši resnega tekmeča Triglavu, je tokrat ostal na tretjem mestu. Svoje drugo mesto z lanskega prvenstva so morali Mariborčani prepustiti Gradiscu.

Peto mesto za »Ljubljano« je vse, kakor neuspeh. Moštvo, ki je doslej vedno zavzelo eno izmed prvih treh mest, se je moralo tokrat krepko boriti, da si je kot petoplasirano moštvo priborilo pravico sodelovanja na državnem prvenstvu.

Naslednji dve mesti sta zavzela mariborska predstavnik Lokomotiva in »Maribor«. Nekaj časa sta se celo potegovala - še za višje mesto, kljub temu pa je tudi njun končni plasman uspeh. V sredini lestvice so še moštva Zvezda, »Jesenice« in Rudar iz Trbovelj. Za prvi dve moštvi to sicer ni uspeh, za Rudarja pa vsekakor. Le za las se je ljubljanska Ilirija izmuznila izpadu iz republiške lige. Tako bosta v prihodnjem prvenstvu moštvi Gorjanci in Branik iz Trbovelj, ki iz Nove Gorice tekmovali v conskem tekmovalstvu. Predvsem Novogoričani so precej zaostali.

## V LJUBLJANI NAJVEČ - V TRBOVLJAH NAJMANJ

Rezultati, ki so bili doseženi na letošnjem prvenstvu, so precej boljši od rezultatov v minulih letih. Tako so bili tokrat doseženi kar štirje rezultati čez 3000 podrtih kegljev. Najboljše rezultate so moštva dosegla na novem štiristeznem kegljišču Gradisca

meznih kegljiščih: v Ljubljani 6413 kegljev, v Mariboru 6124, v Kranju 61.064 in v Trbovljah 60.943 kegljev.

## MARTELANC NAJBOLJŠI

Na letošnjem prvenstvu sicer noben tekmovalci ni podrl več kot 300 kegljev, toda kljub temu so lahko z rezultati posameznikov povsem zadovoljni. Dva tekmovalca, in sicer Starc (Triglav) ter Zalar (Zvezda) sta rezultatu 900 kegljev nevarno približala. Oba sta podrla več kot 899 kegljev. Najboljši tekmovalci pa je v tem prvenstvu bil Martelanc iz Kranja. Na vseh štirih kegljiščih je dosegel zelo dobre rezultate. V Kranju in Trbovljah pa boljše od ostalih tekmovalcev. Tako je bil v skupnem številu podrtih kegljev Martelanc precej boljši od ostalih, saj je podrl 3443 keglji od ostalih, ki so podrl 3319 kegljev (poprček 869,5). Ostali tekmovalci pa so se za njim razvrstili takole: Starc 3355 (838,7), M. Ambrožič (Beton Triglav) 3347 (836,8), Vanovčič (Beton Triglav) 3314 (828,5), Zalar (Zvezda) 3310 (827,5), Turk (Triglav) 3308 (827) itd. Zanimivo je, da se med prvih deset reprezentanta Ljubljane vrstila znana reprezentanta Ljubljane, in Kobač, ki sta tokrat dosegla slabše rezultate kot na drugih prvenstvih. Za prijetno presenečenje pa je poskrbel republiški predstavnik prvak Turk, ki je zavzel šesto mesto.

Po končanem republikanskem prvenstvu lahko s precejšnjim optimizmom pričakujemo državno prvenstvo, ki bo od 18. do 14. maja v Kranju. Na tem prvenstvu nas bodo zastopala moštva Triglav, Gradis, Branik, Beton in »Ljubljana«.

## JUTRI V LJUBLJANI

### Odred : Budućnost

V sredo, 27. marca bo na stadionu Odreda ob Titovi cesti nogometna tekma za pokal EURJ med moštvi II. zvezne lige Belgrad in Trbovelj. Tekma ob 19.30. Odreda s predstojnikom ob 15.30. Tekma bo ob vsakem vremenu. Vstopnina 125, 105 in 85 din.

## MARBORSKE VESTI

Dežurna lekarna:  
Torek, 26. marca 1957: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.  
Sreda, 27. marca 1957: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.  
KINO  
»PARTIZAN«: nemški film »Stolnik in njegov junak«.  
»UDARNIK«: amer. barvni film »Clovek s puško«.  
SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE  
Torek, 26. marca ob 19.30: Svara: »Slovo od mladosti« (Prešeren). Govorje Miro Brajnik, tenorist ljubljanske Opere. Nekaj sedelcev in stojšč v prodaji.  
IZ PTUJA  
KINO  
»MESTNI KINO«: Jugosl. film: »Deklica in hrast«. Predstavi ob 19 in 20.  
IZ MURSKÉ SOBOTE  
KINO  
»PARK«: Amer. film: »Ujeto moštvo«. Predstava ob 20.  
CELJSKE VESTI  
CELJSKO GLEDALIŠČE  
Torek, 26. marca ob 20: Stefan Zwibel »Volpone«. Red Torek, 26. marca ob 19 in 20: Večer Cetrek, 26. marca ob 19 in 20: Večer baleta in operni arj. Gostovanje članov Opere SNG iz Ljubljane: ob 19.30: M. Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. Gostovanje v Vojniški ulici.  
Petek, 29. marca ob 20: M. Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. Gostovanje v Laškem.  
Nedelja, 31. marca ob 19: M. Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. Gostovanje v Topolšici.  
KINO  
»UNION«: Ameriški film: »Na razpotju«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Bette Davis in Paul Henreid.  
»METROPOL«: Ameriški film: »Na bodo mi verjeli«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Robert Young in Susan Hayward.

## IZ TRBOVELJ

Ceški film: »Vest«. Predstava ob 19.30.  
VESTI IZ TRBOVELJ  
KINO  
»DELAŠKI DOM«: Ameriški film: »Nasilje«. V glavni vlogi Van Heflin, Janet Leigh in Robert Ryan.

## OBCNI ZBOR DRUŠTVA PROFESORJEV IN UČITELJEV TELESNE VZGOJE

### Pogled v sedanost in prihodnost

Minulo soboto so se na Taboru sestali delegati desetih aktivov Društva učiteljev in profesorjev telesne vzgoje, da bi na občnem zboru pregledali dosedanje delo, hkrati pa v referatu o šolski reformi pogledali tudi v novo prenovljeno šolo prihodnosti. Predsednik društva tov. Borko je v uvodnem referatu orisal delovanje društva, ki je s številnimi seminarji, tečajskimi nastopi pokazalo lazi ves uspešno delovanje. Seveda pa je ob zaključku izvenel še znani referat strokovnega kadra v vrstah profesorjev telesne vzgoje primanjkuje in slabi gmotni pogoji po šolah otežkočajo delo pri kolu.

O programu telesne vzgoje na novi reformirani šoli je spregovoril Edi Serpan, ki je poslušalce seznanil o vseh institucijah, ki razpravljajo o reformi šolstva, ter o temah, ki jih komisije pregledujejo za nov program telesne vzgoje v novem šolskem sistemu.

Tov. Serpan je v nadaljevanju svojega referata predlagal še program telesne vzgoje v bodočih osemletkah in gimnazijah. V osemletki naj bi imeli otroci v prvem razredu vsak dan po pol ure telesne vzgoje, v ostalih razredih do osmega pa po štiri ure na teden. Razen tega bi bilo enkrat tedensko igralno popoldne in enkrat mesečno izletni dan. V poletnih mesecih bi morali otroci vsaj dvakrat v času obveznega šolanja laborirati.

Program telesne vzgoje na gimnazijah bi delili v splošni in izbirni del, tako da bi dijaki mimo splošne telesne vzgoje dovolili še določeno specializacijo v raznih športnih panogah. Število ur bi ostalo enako kot v osemletki, le z razliko, da bi bile v prvi gimnaziji tri ure splošne in ena ure izbirnega programa, v ostalih treh razredih pa po dve uri splošne in dve uri izbirnega programa. Tudi v gimnazijah bodo imeli dijaki tedensko športno popoldne in mesečni športni dan, v času letnih počitnic letno taborjenje, porimi pa smučarski tečaj.

Novost v programu šolske telesne vzgoje bo tudi tekmovanje za športni znak. V osemletki bo splošni znak, ki bo obsegal za 5. in 6. razred pet, v 7. in 8. razredu pa sedem različnih disciplin. Najbolje stopnja, bronasto, bo moral osvojiti vsak učenec, medtem ko bodo za srebrni in zlati znak nerne težje, mimo tega pa bo moral imeti dijak tudi zadovoljiv učni uspeh in primerno vedenje in disciplino. V gimnazijah ho tudi še posebej športni znak za različne športne panoge.

Na šolah bodo obstajale tudi šolske telesnovzgojne organizacije, ki bodo skrbele v izvenšolskem času za telesno vzgojo mladine. Načrt prihodnjega dela telesne vzgoje na šolah pomeni pravi preobrat v primeru z dosedanjim. Kako pa bomo ta odlično sestavljeni načrt uresničili, je stvar novega študija, predvsem pa hitrega posega v dveh najbolj kritičnih točkah: strokovnem kadru in gmotnih pogojih.



Kljub odsotnosti najboljših - še naprej zmage

V odsotnosti najboljših avstrijskih alpskih vozačev (Sailer, Rieder, Molterer in Prawd) so Avstrijci še vedno dominirali na vseh pomembnejših evropskih tekmovalnih v alpskih disciplinah. Na Eteli so Spies, Gamon in Mark osvojili prva tri mesta v slalomu in kombinaciji, medtem ko je tretja garnitura (Stiegler, Hinterseer in Leitner) zmagala v Gornegratu (Švic). Če leve proti desni: Ernst Hinterseer, zmagovalci v slalomu in kombinaciji, Švicarka Annemarie Waser, trkratna zmagovalka v ženskih disciplinah, in Josef Stiegler, zmagovalci v smuku.

# MOŽ Sloan Wilson V SIVEM

Otroci so oddrobneli v svojo sobo, Tom pa je stopil v pritličje, izpraznil kozarec in se vrnil k otrokom.  
»Povej nam tisto o kužku,« je rekla Barbka.  
Z pred meseci si je bil izmislil zgodbo o psičku, ki so mu potem rekli Mehurček, ker je pogotil kos mila, da bi pri lajanju vedno spuščal mehurčke. Barbka si je želela vedno isto zgodbo. Tom jo je moral vselej iznova pripovedovati z istimi besedami kot prvič.  
»Nekdo je bil psiček, ki mu je bilo ime Mehurček,« je začel Tom.  
»Ne,« je rekla Barbka. »V davnih časih je živel majhen pes z imenom Mehurček...«  
»Ze prav,« se je ujezil. »Ne moti me!«  
»Dobro, samo pravilno pripoveduj,« je rekla Barbka.  
Petreček, ki mu je bilo šele štiri leta, je z občudovanjem zrl v očka, pa prstek je imel v ustih.  
»Ne maram zgodbe o Mehurčku,« je rekel kakor sam zase.  
»Kar molči,« se je Barbka ujezila.  
»Nekega dne je porzil kos mila,« je nadaljeval Tom, »potem pa...«

»Se preden je povedal zgodbo do konca, so se odprla vrata. Vstopil je dr. Grantland.« Dobila je norige,« je povedal. »Ali bi lahko dobil kozarec vode?«  
»Seveda,« je odgovoril Tom. »Bi pregledali še otroke?«  
Zdravnik je postrani pogledal otroke. »Nisem otroški zdravnik,« je dejal.  
»Vem,« je odgovoril Tom. »Otroški zdravnik jih je pregledal predvčerajšnjim. Pa sem mislil, ko ste že tu...«  
»Otroke pregledujem samo v nujnih primerih,« je rekel zdravnik. »Moji bolniki morajo biti stari vsaj dvajset let.«  
»Takov vam bom prinesel kozarec vode,« je rekel Tom, zdravnik pa ga je pospremil v pritličje. Tom mu je ponudil kozarec. Zdravnik si je dal v usta tableto in jo pogotnil.  
»Hvala,« je resno odgovoril. »Zdaj pa o gospe Rath. Pustimo, naj se stvar razvije. Poznam sicer nekaj receptov, ki malo zaležejo, mnogo pa ne moremo storiti. Naj čimveč počiva. Teden dni bo morala biti v postelji, morda še kak dan več.«  
»Skušal bom koga poiskati, da bo pazil na otroke,« je rekel Tom.  
Dve uri kasneje, ko so otroci že povečerjali in je bilo stanovanje pospravljeno, je začel Tom po telefonu iskati hišno pomočnico. Nobena izmed znanih ni mogla priti, starejša ženska - pisala se je Manter - ki mu jo je priporočil neki pisatelj, je bila pripravljena delati za 60 dolarjev na teden, če ji Tom obljudi, da bo vsako jutro prihajal po njo z avtomobilom, in sicer ne pred deveto, ter jo zapeljal domov vsak dan najkasneje do šestih. To je pomenilo, da pred enajstimi zjutraj ne bo začel delati v pisarni in da bo moral odhajati z dela že ob štirih popoldne, kar bo znatno

prizadelo družinski proračun. Druga izhoda ni bilo. Upal je, da mu Dick Haver tega ne bo zameril.  
Naslednje jutro je spoznal, da je gospa Manterjeva kmečka ženska strogega obraza, stara približno petinštirideset let. Prav gotovo tehta devetdeset kilogramov, je pomislil Tom. Pa njen glas, ta glas!  
»Zelo sem srečen, da ste sprejeli ponudbo,« ji je Tom odpral vrata v avto. »Saj veste, kako je, če zbolijo gospodinja. Nekdo mora skrbeti za bolne otroke.«  
»Ni mi treba pripovedovati,« je zagrml njen glas. »Sama sem imela osem otrok. Ko so vsi hkrati zboleli za ospicami, sem si zlomila nogo.«  
»Glej no, to je pa strašno,« je rekel Tom.  
»Moža ni bilo doma,« je povedala tako glasno, da mu je prišlo na misel: ženska je nemara gluha in niti sama sebe ne sliši.  
»Kaj ste storili?« se je zadir.  
»Nikar tako ne vpijete!« je zaklicala nazaj. »Saj dobro slišim! Koleno sem položila na stol in si privezala nogo. Tako sem kar dobro hodila po hiši in vlačila stol s seboj.«  
Tom jo je hitro odpeljal v Zeleni dvored. jo predstavil Betsy, ki je bila vsa zbegana, in odvihral na postajo.

»Pravzaprav se še nisem odločil,« je odgovoril Tom. Pa ni povedal, da ne gre rad k radijski družbi, če bi se nekdo, ko bi Hopkinsu ne bil vse vseh, vse skupaj končalo tako, da bi ga kratko in malo odslovili.  
»Prav rad bi te obdržal tu, če bi mogel,« je rekel Dick, »pa ne maram preveč vplivati nate. Vsekakor je nekaj reči, ki jih moraš premisliti, preden se boš dokončno odločil.«  
»Hvaležen sem ti za vsak nasvet...«  
»Če ostaneš tu, lahko pričakuješ le malenkostno zvišanje,« je rekel Dick. »Če greš tja, lahko najdeš napreduje, kar na lepem pa se morda znajdes na cesti. Če greš k družbi, ne boš dolgo ostal v sedanjem finančnem položaju. Slo bo gor ali pa dol...«  
»Teško si predstavljam...« je hotel začeti Tom, pa ga je Dick prekinil: »Po naključju poznam Hopkinsa.«  
Vsi so mi tako pripovedovali o tej službi, je pomislil Tom. Morda ve Dick o Hopkinsu kaj več kot jaz, mogoče ve mnogo več.  
»Sposoben človek je,« je rekel Dick. »Prav gotovo je eden poslovnih genijev današnjega New Yorka. Če boš delal z njim, si lahko obetaš marsikaj.«  
»Tudi sam mislim tako,« je odgovoril Tom.  
»Hkrati pa se mi zdi,« je postal Dick nekako zamišljen, »da te ne bodo najeli za delo v radijski družbi United, marveč za pomoč pri osebnem načrtu, ki si ga je izmislil Ralph Hopkins. Zate je nekoliko nevarno...«  
»Kaj hočeš reči?« je vprašal Tom, ker je Dick iznenada utihnil.





Enega izmed sedem mesecev starih dvojčkov, ki ju vidite na sliki v pristrni igri, si je pred dnevi »izposodila« britanska televizija, ker ga je potrebovala za televizijsko komedijo »Izposojen dojenček«. — Preden sta dvojčka prišla na svet, so se njuni starši zavarovali za 400 funtov prav proti dvojčkom.

# Rastlinski svet na nebesnem sosеду

- PRVE UGOTOVITVE
- SOVJETSKIH
- ZVEZDOSLOVCEV
- NA PODLAGI
- LANI ZBRANIH
- PODATKOV O MARSU

Kaj povedo prve ugotovitve? Ali so potrdile dosedanje domnevo znanstvenikov, da obstoji na Marsu življenje? Vsaj približno so odgovorili v sovjetskem listu »Literaturnaja Gazeta« trije zvezdoslovci.

Znanstveniki zvezdoslovne opazovalnice v Alma-Ati so začeli proučevati Mars, se preden je prišel najbližje. Nekaj njihovih ugotovitev je pred kratkim razložil zvezdoslovec Tihov.

Mars je obračal k Zemlji svojo južno poloblo, nad katero je bilo še kar prozorno ozračje.

Kaj različni so na splošno odgovori znanstvenikov na vprašanje, ki si ga zastavlja moderno človeštvo: »Ali je na Marsu življenje?« Lansko poletje je bil Mars na svoji poti okoli Sonca spet enkrat sorazmerno zelo blizu zemlje, zato so ga zvezdoslovci proučevali z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki.

Več mesecev so bile teleskopske cevi nepretrgoma usmerjene proti Marsu, znanstveniki so ga proučevali s sodobnimi horoskopi dan in noč. In rezultati? Množica posnetkov in dolge strani zapiskov. Zbrano gradivo zdaj proučujejo in bodo potrebovali za to delo skoraj še pol leta.

Kapa na južnem tečaju je bila najbolj svetla. Julija so znanstveniki ugotovili v okolici polarne kape rdečkasto, ob ravniku 'pa zelenkastomodro barvno področje. Ze sredi avgusta so te rdečkaste lise polagoma dobivale zelenkastomodri barvni odtenek, zadnje dni avgusta pa so na Marsu opazili bele pege. Kot je znano, se začne na Marsu pomlad prve dni maja, poletje pa se končuje zadnje dni septembra. Zato znanstveniki razlagajo ta pojav kot sneg ali vsaj kot slano. Nekaj dni kasneje so astronomi v Alma-Ati ugotovili nad polarno kapo rumeno zaveso, kar so si razlagali kot oblake peska in prahu, ki ju je dvignila v ozračje burja. Pomarančasto rumenkasta odeja se je polagoma razširila vse do ekvatorja, šele proti koncu septembra se je ozračje na Marsu spet razčistilo.

Tihov meni, da na Marsu obstoji rastlinski svet, to pa je tudi eno izmed osnovnih spoznanj zvezdoslovcev iz Alma-Ati. Seveda to rastlinstvo ni takšno, kot na primer na našem planetu. Spreminjanje rdečkaste barve v zelenkastomodro dokazuje razvoj in rast rastlinskega sveta. Podoben prehod je mogoče opazovati tudi na Zemlji. Ker je ozračje na Marsu v glavnem iz dušikovega dvokisa in vsebuje le malo kisika, pravi Tihov, da kaže organsko življenje velike sposobnosti za prilagoditev posebnim razmeram. Rastlinstvo na Marsu lahko dobi za dihanje potrebni kisik iz tal ali pa uporablja tistega, ki nastaja pri fotosintezi, kakor se to dogaja v rastlinah, ki pri nas uspevajo v vodi in blatu. Tihov domneva, da bi moglo biti v višjih plasteh marsovskega ozračja več kisika, kot ga je tik ob površini, pri tem pa opozarja na znana dejstva, da mnogi mikroorganizmi na našem planetu uspevajo brez kisika. V mesecih, ko je na Marsu poletna doba, so se gibale temperature med plus 10 in 25 stopinjami, v tem času pa je bilo tudi nekaj padavin. Svojo izjavo je Tihov zaključil s prepričanjem, da so na Marsu osnovni pogoji za razvoj rastlinskega sveta.

Njegovo mnenje je potrdil tudi ukrajinski zvezdoslovec Barabašov. Znanstveniki iz Harkova pravijo, da so površine na Marsu, ki jih smatrajo za kopno, popolnoma ravne, medtem ko so »morja« valovita in gorata. To po njegovem mnenju potrjuje možnost za obstoj rastlinskega sveta v nekaterih »morjih«.

Drugače pa misli profesor Lebedinski iz Moskve, ki je dejal, da Marsa niso opazovali v najugodnejših razmerah in torej se ne morejo dokončno odgovoriti na to vprašanje. T. P.



Z enajstimi svečkami na slavnostni torti je praznovala svoj 111. rojstni dan — vseh 111 bi najbrž ne mogla upihiniti v eni sapi — starka Patsy Evans iz Miamija na Floridi. Dan pred praznovanjem so jo pregledali specialisti in ugotovili, da je — razen starostne oslabelosti seveda — popolnoma zdrava.

## Drobne ZANIMIVOSTI

**ZA SNEŽNIM ČLOVEKOM**  
Neki Američan se je odpeljal z letalom v vzhodni Nepal, ker hoče ujeti pravilničnega snežnega človeka, čigar sledove so tuja je mogoče opaziti v himalajskem snegu. Nepalska vlada je tej odpravi dal dovoljenje za pot v gore.

**HAMBURG BO DOBIL LASINO CENTRALO**  
V neposredni bližini Hamburga gradijo na Elbi jez, za katerim se bo nabralo 3,3 milijona kubnih metrov vode, gladina pa se bo dvignila za tri metre. Do leta 1960 bodo dogradili hidrocentralo, ki bo dobila milijonskemu mestu dovolj električne energije za industrijo in gospodinjstvo.

**300-LETNA VZTRAJNOST**  
Po skoraj 300 let trajajoči preslavi je uspelo švicarski kantonalni vladi v Schaffhausenu priključiti področje, ki pa je zahtevalo prepričanje v 17. stoletju. Po sporazumu med Švico in Nemčijo so popravili med njima in Nemčijo so v Švico mesto in je tako zdaj še v Švici ceesta, ki j bila poprej 800 m daljč na nemškem ozemlju. Omenjeni švicarski kanton je torej pridobil okoli 50 ha zemlje.

**PICASSO ZAHTEVA VNUKE**  
Pred petimi leti se je Paul, sin znanega slikarja Pablo Picassa, ločil od svoje žene, ki je obdržala otroka, osemletnega fantka in deset letno deklico. Pred kratkim je Pablo Picasso vložil tožbo proti svoji bivši snahi in zahteval od nje, naj mu prepusti vnuke, da ju bo sam vzdrževal in vzgajal.

**RAKETE OKOLI MESECA**  
Po sovjetskih poročilih je pripravil znanstvenik Čebotarev načrt za rakete, ki bi jo izstrelili v zemlje ter bi obkrožila planeti. Za spet pristala na nekem planetu, to pot bi potrebovala deset dni in bila oddaljena od zemlje največ 416.000 km, mesec pa bi obkrožila v razdalji 30.000 km. Vanjo bi vgradili merilne aparate za kozmične žarke in fotografske kamere, ki bi posneli od zemlje vstran objektivni del stihiga nočnega spremljevalca.

**Z DVOSEDEŽNIM LETALOM ČEZ ATLANTIK**  
Pred dnevi je pristalo na letališču v irskem Dublinu dvosedežno letalo, ki sta se z njim pripeljala z Nove Fundlandije ameriški pilot Morgan in angleški pilot Morjan. Polet čez Atlantik je trajal 13 ur, letalo pa je zaletelo v morjal in se je na krilih nabral led. Pilota sta imela s seboj nekaj rezervnih tankov s tekočim gorivom.

**Z LOKOM IN PUSČICAMI NAD SLONE**  
Neki teksiški petrolejski milijonar je sklenil stavo za 10.000 dolarjev, da bo ubil slona z lokom in puščico. Iz Belgijskega Konga je poslal svoji ženi brozavko, da jo ustreliti na ta način že dva slona. Mož je prinesel iz Amerike s seboj poldrug meter dolg lok, ki tehtal 48 kg, nad tri četrta metra dolga puščico s kovinsko konico, ki je iz cedrovine.

# STAREJŠI OD NEANDERTALCA?

LOBANJSKE KOSTI ČLOVEKA, KI JE ŽIVEL PRED 300.000 LETI

Z lopatami v rokah iščejo angleški antropologi zadnje mesece vsako soboto in nedeljo v opuščnem kamnolomu blizu Swanscomba odgovor na eno najbolj zanimivih vprašanj, ki se z njimi že dolgo ukvarja znanstveni svet: koliko tisočletij je star človeški rod? Upajo, da bodo navsezadnje le našli še manjkajoče dele lobanjske kosti ženske, ki je živevala v davnih časih. Če bodo že odkopanem trem lobanjskim kostem pridružili še preostale, bodo dobili nov dokaz za svojo domnevo, da je »homo sapiens« živel na zemlji že pred 300.000 leti.

Zlasti v tem stoletju so znanstveniki na temelju pomembnih antropoloških odkritij dokaj natančno rekonstruirali zgodovino človeškega rodu. Našli so na primer fosilne ostanke predčloveške vrste živega bitja, ki je živevalo v okolici Pekinga na Kitajskem približno pred 500.000 leti, prav tako pa imajo tudi ostanke okostja ne-

andertalca, ki je živel na zemlji pred 50 tisočletji.

Za najmlajšega pračloveka, podobnega sodobnemu — preden je odkrite v Swanscombu omajalo antropološke teorije — je veljal tako imenovani »kromanjonec« (ime Cro-Magnons), jamski umetnik južne Francije in severne Španije. Precej nepričakovano se je pojavil na zemlji pred približno 35.000 leti in nadomestil neandertalca.

V plasteh gramoza pri Swanscombu — našli so najprej lobanjske kosti, ki so zelo podobne človeškim in menijo o njih, da so stare okoli 300.000 let — se je zvrstilo še precej drugih pomembnih najdb, na primer sekire, ostanke kosti nekaterih živali, predvsem slonov, jelenov in nororogov. Po zunanosti se te živali — tako menijo strokovnjaki, ki so njihovo podobo rekonstruirali po delih okostja — ne bi

mного različkvale od sodobnih zastopnic svoje vrste.

Prva leta po drugi svetovni vojni so antropologi izpopolnili metodo za ugotavljanje starosti kosti. Ta metoda temelji na dejstvu, da v zemlji zakopane kosti absorbirajo fluoride, po množini teh kemičnih spojin v kosteh pa je mogoče ugotoviti njihovo starost, zakaj čim dlje so kosti v zemlji, tem več fluoridov se nabere v njih.

Na podlagi nekaterih drugih najdb so si znanstveniki ustvarili vsaj grobo predstavo o načinu življenja tega najstarejšega človeka. Bil je nomad, živel je v bližini rek, imel pa je že nekaj udomačenih živali in je bil torej mesojed.

Ostanke, pravzaprav nekaj kostnih delov so našli v stari strugi reke, ki je precej poglobila strugo, tako da so naplavine in ostanke v njih zdaj dobrih 30 m nad rečno gladino. Zgodovina te najdbe je malce nenavadna: amaterski antropolog dr. Marston — po poklicu je zobni zdravnik — je začel kopati v zapuščenem kamnolomu leta 1933, dve leti kasneje pa je našel del lobanjske kosti človeku podobnega bitja. Naslednje leto (1936) je izkopal še eno tako kost.

Strokovnjaki za anatomijo na oxfordski univerzi so ugotovili, da pripadajo te kosti bitju, ki je moralo biti zelo podobno »homo sapiens«.

Tretji del lobanje je našel lani prav tako amaterski antropolog Bernard Wyner, zdaj pa prihaja jo v omenjeni kraj vsako soboto številni amaterski in poklicni antropologi, ki upajo, da bodo našli še nadaljnje dele omenjene lobanje in s tem potrdili, da je »homo sapiens« živel pred 300.000 leti.



Kaže, da je zima mimo, torej bodo morali tudi kanadski ribiči kmalu podreti barake, ki so si jih v sezoni postavili na zamrznjeni reki St. Anna nad luknjami v ledu, da so skozije lovili ribe. Pri takih odprtinah je lov po navadi zelo obilen, ker ribe ob njih hlatajo za zrakom, pri tem pa postanejo mnoge izmed njih lahek ribiški plen.

Kaže, da je zima mimo, torej bodo morali tudi kanadski ribiči kmalu podreti barake, ki so si jih v sezoni postavili na zamrznjeni reki St. Anna nad luknjami v ledu, da so skozije lovili ribe. Pri takih odprtinah je lov po navadi zelo obilen, ker ribe ob njih hlatajo za zrakom, pri tem pa postanejo mnoge izmed njih lahek ribiški plen.

Hotel — rekli so mu »Pri zlatega ključu« — je stal na pobočju precej visoko nad vijoličastim dimom velikega mesta. Končno sem le imel mir, ki sem si ga želel že toliko časa; rad bi bil dal svoji kantati dokončno obliko. Zaigral sem prve takte, sonce je sijalo, izkoristiti je treba te prve pomladne dni, sem se spomnil in odprl okno.

še rekla, Reinhold, da ne smeš ven iz zaboja s peskom. Tam zadaj je zid, pa bi te lahko kačiča pčičla. Ko ti je bilo leto dni, je vrtnar za tistim zidom ubil modrasa. Pravega modrasa, ti rečem! Če se spomnim nanj, me kar spreletava. Sploh bi bil moral bolj premišliti, preden smo se odločili za zidavo na tem kamnitnem pobočju! Reinhold, že

Zapr sem okno, minilo me je veselje do dela. »Kdo je ta žena?« sem vprašal sobarico, ki mi je prinesla čaj.

»Sosedova gospodinja. Majhna je in debela, nikoli ne gre ven, govori pa dan in noč.«

Do večera sem že pozabil na tisti dogodek. Mesec je veslal nad griči in ptiči so se oglašali.

# ZLATO v rečnih naplavinah

Ze stari Rimljani so poznali bogastvo zlata v naplavinah makedonskih rek. Pradijo, da so tam našli tudi do 400 gramov težke in še večje zlate kepice. Zgodovinsko je dokazano, da je pridobil Filip Makedonski iz rečnih naplavin in iz rudnikov na leto 26.000 kg zlata.

Čisto zlato ima v Makedoniji najstarejšo rudarsko tradicijo, saj so na tem ozemlju kopali zlato mnogo prej kot v drugih jugoslovanskih republikah. Makedonci so imeli tudi prvi zlati denar v Evropi. Tako so znani kobanci iz časa Aleksandra Makedonskega, ki je dal kovati denar iz zlata, nakopanega ob oznožju planine Kožuh pri Konjski reki.

Pravljična pripoveduje, da so zlato pridobivali delno tudi na dnevnem kopu, vendar so bile količine tako pridobljenega zlata sorazmerno majhne v primerjavi s tistim iz rečnih naplavin. Med porušinskimi kopi omenjajo stare pripovedke zlasti področje Zlatice v sedanjem kratovski-zletovskem rudnem bazenu.

Velikega pomena v pridobivanju zlata je tudi področje ob reki Anka v bližini Dojranskega jezera. Tam so našli dragocene ostan-

ke, med drugim rudniške mlince, ki so s trdim kamenjem drobili zlate kepice. Po najdbah blizu rudnih ležišč sklepajo strokovnjaki, da so rudarji kar tam izpravi dragoceno rudo.

Teško je naštetii vse makedonske reke, ki so naplavalje zlato. Eno najbogatejših izpirališč je bilo v Krivi Lakavici pri izlivu v Bregalnico, znana pa so tudi velika izpirališča ob Dojranskem jezeru. Vse do 19. stoletja so izpirali zlato v bližnji okolici Skoplja zlasti na tako imenovani Markovci reki.

Tudi nanje je mislil Giovanni Bertoli iz Torina, ki je nedavno umrl. Je mislil v svoji oporoki tudi na osem pogrebcev: zapustil jim je iz svojega vinograda sto litrov vina vsako leto do smrti zadnjega pogrebca.



V sodobni tehniški dejavnosti se čedalje bolj uveljavlja aluminij. ki so ga že pred desetletji označili za kovino bodočnosti. Zdaj ga uporabljajo že v številnih industrijskih panogah, gornji posnetek pa kaže most čez angleško reko Ebbw v južnem Walesu; pri gradnji so uporabili izključno aluminijasto konstrukcijo.

Eduard Steenken

## »ALI SI KAJ REKEL?«

»Ne, Reinhold, pesek moraš spraviti z lopato nazaj v zabojo, pa prsta ne smeš vtikati v nos. Pazi na predpasnik, nov je in tako lep! Kar spomni se, teta Margit ti ga je dala. Saj veš, kako težko ti ga je kupila, gotovo si je pritrkala pri hrani. Pa nikar spet ne posedaj na kamenju v senci! Da se tega ne moreš odvaditi! Kamen je v senci mrzel, pa lahko dobiš tisto kot lani. Se veš? Kar tresti te je začelo, tvoja uboga mamica pa je morala po doktorja Försterja, ki je tako drag.«

spet si brišeš umazane roke v novi predpasnik! To je strašno, tako velik fant, kot si že ti, tega ne dela več. Če imaš umazane roke, pridi k mamic in ji povej! Pa pokonci hodi! Strašno grdo hodiš! Le kaj bo rekla stric Joseph? Ta ti vsako leto prinese trideset frankov, dobrih švicarskih frankov, ki jih potem damo v hranilnico. Če bi te videl stric Joseph, bi dvignil svojo veliko roko in bi bil jezen. Glej ga, že spet imaš kamenček v čevlju! Zakaj moraš vedno tekat tam, kjer je pesek najbolj debel? Sploh si poglej...«

Spet sem se spomnil na kantato in vzel flavto v roke, tisti trenutek pa se je javil znani glas. Prihajal je s terase pred sosedovo hišo. Spet je bilo nekaj grozečega v njem. Na terasi je stala nekakšna španska stena. Zene nisem videl, pač pa noge njenega moža v copatah.

... poguma ti manjka, poguma! Ze stric Joseph mi je rekel takrat, ko smo pokopali sestrično Henny: Tvoj mož bi moral biti bolj pogumen, Annaberta, potem bi mi bil kar všeč. Ali si slišal, Hans? Ne mislim nič slabega, toda ko vidim, kako